6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 171 (925)

Ազգ

Azg
armenian daily

Սերժ Ջիլավյանը մեկուսարանում

Գրասենյակում ապօրինի զենք պահելու մեղադրանքով սեպտեմբերի 2-ի գիշերը Մոսկվայում ձերբակալվել են Համաշխարհային հայկական համագումարի նախագահ Սերժ Ջիլավյանը եւ նրա թիկնապահ Արմեն Կարապետյանը:

Մոսկվայի ՆԳ խաղաղային վարչության կազմակերպված հանցագործությունների դեմ պայքարի տարածաշրջանային վարչության աշխատակիցներին 1995 թ. օգոստոսի վերջին հայտնի է դարձել, որ Սերժ Ջիլավյանը վերջին երկու ամիսներն անցկացրել է Իսպանիայում, իսկ սեպտեմբերի 1-ին տեղեկություններ են ստացվել, որ նա գտնվում է Մոսկվայում, իր կնոջ անունով գրանցված Բոտկինի նրբանցքի թիվ 6 տանը: Ի դեպ, անցյալ տարվա մայիսի 7-ին նույն հասցեում անհայտ անձանց կողմից ահաբեկչություն էր իրականացվել Սերժ Ջիլավյանի նկատմամբ: Սակայն հզոր պայթյունից Սերժ Ջիլավյանը չէր տուժել:

Իսկ սեպտեմբերի 2-ի գիշերը վերոհիշյալ վարչության աշխատակիցները բնակարան մուտք գործելու համար ստիպված են եղել խանդել դուռը. Սերժ Ջիլավյանը հրաժարվել է դուռը բացել: Բնակարանից առգրավվել են մեծ թվով սրբապատկերներ եւ նկարներ:

Ինչպես ներկայացրել են օպերատիվ գործողության մասնակիցները, ձերբակալվածները գտնվում են ժամանակավոր պահման մեկուսարանում, եւ այժմ քննվում է նրանց հանդեպ խափանման միջոցի ընտրության հարցը:

ՍԱՐՍ

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ

Խորհրդարանների ղեկավարները քննարկում են անդրկովկասյան հիմնախնդիրներ

ՄՈՍԿՎԱ, 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԻ: Ռուսաստանի, Վրաստանի, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի խորհրդարանների ղեկավարները սեպտեմբերի 5-6-ին Պետերբուրգում քննարկում են Անդրկովկասում խաղաղության եւ կայունության ապահովման հարցերը: Քանի որ այս հանդիպումը անցնելու է ԱՊՀ երկրների միջխորհրդարանական վեհաժողովի հովանու ներքո, նրան կմասնակցի նաեւ ընկերակցության բոլոր խաղաղարար ձեռնարկումները համակարգող Կիրգիզիայի խորհրդարանի նախագահը: Ինչպես հայտնի դարձավ ՌԻԱ Նովոստի գործակալությանը, պետերբուրգյան խորհրդարանական հանդիպումը նախորդում է Ռուսաստանի, Ադրբեջանի, Վրաստանի եւ Հայաստանի, ինչպես նաեւ հյուսիսկովկասյան ռուսաստանյան հանրապետությունների վարչակազմերի ղեկավարների մակարդակով հանդիպմանը, որը ըստ նախնական տվյալների, տեղի է ունենալու Նալչիկում՝ սեպտեմբերի 13-15-ը:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Պահեստազորի բժիշկ սպաների զորակոչ Հայաստանում

Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը սեպտեմբերի 4-ին հրամանագիր է ստորագրել Հայաստանի զինված ուժերի պահեստազորի բժշկական կազմի սպաների զորակոչ անցկացնելու մասին՝ ծառայության ժամկետ սահմանելով երկու տարի: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը երկշաբաթյա ժամկետում հրամանագրի կիրարկումը ապահովող համապատասխան որոշում է ընդունելու:

Պիտեր Թոմսոնը ժամանեց Երեւան

Կիրակի օրը Երեւան ժամանեց Հայաստանում ԱՄՆ արտակարգ եւ լիազոր նոր դեսպան Պիտեր Թոմսոնը: Երեկ նրան ընդունեց ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը: Նախատեսվում է, որ այսօր դեսպան Թոմսոնը իր հավատարմագիրը կհանձնի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին:

Նշանակվեցին տեղեկատվության փոխնախարարներ

Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը տեղեկատվության նախարարի առաջին տեղակալ է նշանակել Էդուարդ Միլիտոնյանին: Նշանակվել են նաեւ 3 տեղակալներ. Էդուարդ Սաֆարյանը, Վահան Ղուկասյանը եւ Այդին Մորիկյանը: Վերջինս փաստորեն կազատվի «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի գլխավոր խմբագրի պաշտոնից:

Հենրիկ Գրիգորյանը ԼՂ մշակույթի նոր նախարար

Սեպտեմբերի 4-ին ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հատուկ հրամանագրով հանրապետության ժողկրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Նելլի Ոսկանյանն ազատվեց զբաղեցրած պաշտոնից: Նրա փոխարեն հիշյալ պաշտոնում նշանակվեց ԼՂՀ ուսուցիչների վերապատրաստման ինստիտուտի նախկին տնօրեն Հենրիկ Գրիգորյանը:

ԵՐԵՎԱՆ

Մեղադրյալները հրաժարվեցին դատավարությանը մասնակցելուց

Դատարանը կանաչ ճամփա է տվել նախաքննական ցուցմունքների հրապարակմանը

«Ես հրաժարվում եմ դատավարությանը մասնակցելուց», սեպտեմբերի 5-ի դատական նիստում անսպասելիորեն հայտարարեց մեղադրյալ Հրանտ Մարգարյանը, նախապես բավականին մանրամասն ու պատճառաբանելով հայտարարության նախադրյալները, որոնց միակ առանցքը դարձյալ Ա. Արծրունու օրագիրն էր: Չնայած նախորդ նիստում հայտնած այն մտքին, որ իր համար էական չէ օրագրի բովանդակությունը, թեպետ եւ թերթը ճիշտ համարեց, երեկ նա միանշանակ ընդգծեց, որ դեռ է թերթի: «Չի բացառվում դատարանում առաջացած վիճ, որ օրագիրը կեղծ չէ..., իսկ եթե ճշտվի կեղծ լինելը, ուրեմն պետք է պարզաբանվի, թե ո՞վ ցուցմունքով է կազմվել եւ ի՞նչ նպատակով: Հակառակ դեպքում, մենք չենք կարող ճիշտ եզրակացության գալ, ինչպես նաեւ դուք, պարոն դատավոր, մեղադրյալների վերաբերյալ»,

Հ. Մարգարյանը դրանով ավարտեց իր առնչվող դատարանին եւ մինչեւ նիստի վերջը հրաժարվեց որեւէ հարցի առթիվ կարծիք արտահայտելուց:

Ա. Արծրունին եւ մյուս մեղադրյալները նույնպես հրաժարվեցին դատավարությանը մասնակցելուց, քանի դեռ օրագիրը չի դրվել դատաքննության սեղանին, «ինչպես արվել էր նախաքննության ժամանակ»: Ի լրումն դրան, Արծրունու փաստաբանը նկատեց, որ դատարանն մտան նախաքննության էական խախտումները վերացնելու նկատառումով, բայց այն չի հաշվողում: Դատավորը նույնպես չզիջեց եւ Արծրունուց պահանջեց շարունակել ցուցմունքները, այս անգամ հիշատակելով այլ օրագրերի մասին, առաջին անգամ դատարանին հայտնելով, որ Արծրունուց երեք այլ օրագիր եւ է առգրավվել:

Տես # էջ 2

ԼՂՀ

Ղարաբաղի անկախության երաշխավորը բանակն է

«Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի հիմնախնդիրը սերտորեն շաղկապված է նրա անվտանգության հիմնախնդրի հետ, որի հիմնական երաշխավորը հանրապետության բանակն է»: Այդ մասին «Ազգի» թղթակցին ասաց «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» իրավապաշտպան կազմակերպության ԼՂՀ կոմիտեի համակարգող Կարեն Օհանջանյանը: Նրա խոսքերով, այդ համոզմանն է եկել ամառ հանգել նախկին Հարավսլավիայի Մերձդնեստրյան մահմեդական խաղաղ-անկլավի եւ Սերբական Կրայինայի անկումը, ինչը ցույց տվեց հակամարտող մարդկանց ողբերգությունը անտարբեր դիտած միջազգային կազմակերպությունների անկարողությունը եւ անգործունակությունը: Ըստ Օհանջանյանի, հեղինակավոր կազմակերպությունների նման վերլուծումը առաջացրել են ԼՂՀ համապատասխան հակազդեցությունը՝ ուժեղացնելով անվտանգությունը նրանց նկատմամբ՝ մանավանդ Ադրբեջանի սպառնալիքի առկայության պայմաններում:

Ղարաբաղցիների այդօրինակ վերաբերմունքը, նշեց Օհանջանյանը, թելադրում են ընդունել նաեւ վերջերս Թբիլիսիում ընդունված Կլոր սեղանի մասնակիցները, որն անց է կացվել Հելսինկյան խաղաղական համաժողովի շրջանակներում՝ նվիրված Կովկասում եւ Անդրկովկասում տեղի ունեցող հակամարտությունների հարցերին:

Միաժամանակ, ինչպես հաղորդում է Սնարք գործակալությունը, ԵԱՀԿ-ը մտադիր է մշտական ներկայացուցչություն հիմնել ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության գոտում: Այս առնչությամբ ԵԱՀԿ պատվիրակությունը սեպտեմբերի սկզբին ճանաչողական այցելություն կատարեց տարածաշրջան ԵԱՀԿ նախագահի հատուկ բանագնաց, Հունգարիայի արտաքին գործոց պետքարտուղարի տեղակալ Անդրե Էրդեյի ղեկավարությամբ: Պատվիրակության կազմում են հակամարտության կարգավորման գծով դեսպան Ստանիսլավ Պեչկոդսկին եւ նրա օգնականները: Արդեն Բաքու եւ Ստեփանակերտ այցելած պատվիրակությանը Երեւանում ընդունեց Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Սնարք գործակալությանը հայտնեցին ՀՀ նախագահի մամլո ծառայությունում: Զրույցի ընթացքում նշվեց, որ ԵԱՀԿ-ի մշտական ներկայացուցչության բացումը հակամարտության գոտում, ինչպես այդ բազմիցս առաջարկել էր Հայաստանը, կարեւոր նշանակություն կունենա այս միջազգային կազմակերպության խաղաղարար նախաձեռնությունների արդյունավետությունը բարձրացնելու համար եւ հնարավորություն կտա նրան տեղեկատվություն ստանալ անմիջականորեն դիմակայության գոտուց: Կողմերը հույս հայտնեցին, թե ԵԱՀԿ առաքելության հիմնումը տարածաշրջանում կնպաստի հակամարտության խաղաղական կարգավորման գործընթացի խորացմանը եւ Մինսկի խմբի կիսատ թողած կառուցողական գործողությունների վերսկսման վստահեցնելով պայմանը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Ամերիկայի ձայնը» կարող է կտրվել

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Սառը պատերազմի ավարտին ու ԽՍՀՄ փլուզմանը զուգահեռ «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանի դիրքերը էապես թուլացել են: Մոսկվան այն խլացնում էր, Վաշինգտոնն այժմ «խեղդում» է: Վերջերս Կոնգրեսը կողմ է քվեարկել ռադիոկայանի բյուջեն 395 միլիոնից 341 միլիոն դոլարի իջեցնելու մասին: Ակնկալվում է, որ Սենատը նմանատիպ որոշում կկայացնի: Այդ իսկ պատճառով կայանը որոշել է հուսահատ քայլի գնալ՝ մասնակիորեն վաճառվել մասնավոր կառույցների: «Ամերիկայի ձայնը» ԱՄՆ-ի լրատու գործակալության մասն է կազմում, այսինքն պետական կառույց է, ինչը նրան թույլ չի տալիս եկամուտ ստանալ գովազդից: Ղեկավարությունն ըստ այդմ որոշել է, որ իր խաղաղական բաժինը կշարունակի ֆինանսավորել Սեմը, իսկ զվարճալի ծրագրերը՝ ոմն բարի Սեռի Խիսը: Թե որքանով կիրականանա այս նախագիծը, առայժմ դժվար է ասել:

Ջրհեղեղ Գագրայում

Սեպտեմբերի 3-ի լույս 4-ի գիշերը Գագրայում հորդառատ անձրեւ տեղաց: Օրվա ընթացքում տեղումների քանակն անցավ 200 մմ-ից, որը գերազանցում է ամսական նորման: Օդերեւութաբանների տվյալների համաձայն, Գագրայում 1934 թ.-ից այդպիսի տեղումներ չեն եղել: Ջրհեղեղը վնասել է տասնյակ բնակելի տներ եւ շինություններ, փլուզումների հետեւանքով ընդհատված է երթեւեկությունը Պսոու-Ինգուր ավտոմայրուղով: Մեծ սողքերի հետեւանքով կանգ է առել էլեկտրագնացքների երթեւեկությունը: Ջրի ուժեղ հոսքը քանդել եւ տարել է ճանապարհների տասնյակ կմ հասնող ասֆալտե ծածկույթները: Ամենից շատ տուժել է քաղաքի կոմունալ ծառայությունը, ընդհատված են էլեկտրաէներգիայի եւ խմելու ջրի մատակարարումները: Այսօր քաղաքում սկսվեցին վերականգնման աշխատանքները:

ՄՈՍԿՎԱ

Բոսնիայի հարց. Ռիֆկինդը եւ Կոզիրեւը համաձայնության չեկան

Բոսնիայում խաղաղության վերահաստատման հարցը երեկ քննարկվեց Մոսկվայում Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին գործերի նախարար Անդրեյ Կոզիրեւի եւ Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Մալքոմ Ռիֆկինդի հանդիպման ժամանակ:

Բանակցություններից հետո, մամուլի ասուլիսում, Ա. Կոզիրեւը նշեց, որ միայն Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Եվրամիության համատեղ ջանքերի շնորհիվ կարելի է վերոհիշյալ հարցում հասնել դրական արդյունքների: Իր կողմից Մ. Ռիֆկինդն ընդգծեց, որ բոսնիական հարցում բանակցությունները միակ ճիշտ ճանապարհն են, սակայն չբացառեց զինուժի օգտագործումը, երբ սերբերը հրաժարվեն կատարել ՆԱՏՕ-ի վերջնագիրը՝ Սարաեւոյից 20 կմ հեռու քաշեն ծանր մարտական տեխնիկան: Չգալով ընդհանուր համաձայնության, Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Ռիֆկինդը թողնում է իր այցը եւ վերադարձավ Անգլիա: Չնայած բերված համաձայնությամբ, երեկ սերբերը ետ քաշեցին միայն 20-25 ծանր մարտական տեխնիկա, որից հետո բոսնիական սերբերի զինված ուժերի հրամանատար գեներալ Մլադիչը հրաժարվեց առբռնցվին այն դուրս բերելուց, որին հետեւեցին ՆԱՏՕ-ի օդային ռմբակոծումները:

Գ. Բ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պեկին. Միջազգային ներումը դժգոհ է եզրափակիչ փաստաթղթի տեքստից

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Պեկինում ընթացող կանանց հարցերին նվիրված կոնֆերանսի եզրափակիչ փաստաթղթի նախագծում «բավարար ուշադրություն չի արտացոլվել կանանց իրավունքների համընդհանուր եւ անօտարելի բնույթը», գտնում են Միջազգային ներում կազմակերպության ներկայացուցիչները: Նրանց կարծիքով, մի շարք երկրների կառավարություններ բնականաբար են վերաբերվում իրենց կողմից ստորագրված Վիեննայի հռչակագրի դրույթների իրականացմանը: Կոնֆերանսի բացման արարողության ժամանակ Միջազգային ներում կազմակերպության գլխավոր քարտուղար Պիեռ Սանեն նախանշեց այն նպատակները, որոնց իրենք փորձելու են հասնել Պեկինում:

Նախիջեւանում դադարեցվել են Ադրբեջանի հեռուստահաղորդումները

ԲԱՔՈՒ, 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍԱ-ՊՐԵՍ: Այն կապակցությամբ, որ տարեսկզբից Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետությունը արբանյակային ալիքի վարձակալման դիմաց Ռուսաստանին պարտք է մնացել 400 հազար դոլլար, Մոսկվան խզել է այն պայմանագիրը, որով նախատեսվում է Ադրբեջանի հեռուստատեսության ծրագրերի արբանյակային հեռարձակումը Նախիջեւան: Այդ մասին խաբար սերվիս գործակալությանը հայտնեց Ադրբեջանի կապի նախարարության հեռուստառադիոհաղորդումների արտադրական միավորման գլխավոր տնօրեն Վագիֆ Մուսաեւը: «Երբ կառավարությունը յոգնի, Նախիջեւանը կհայտնվի տեղեկատվական շրջափակման մեջ», նշեց նա:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **ՏԵՂԱԿԱՆ**

Սկիզբը էջ 1

Արծրունու պաշտպանը կանխելով փաստաբան Ռ. Ռշտունին հայտնեց, որ դատավորը մեղադրական տեսակետից ստիպված եղավ օգտագործել այնպիսի նյութ, որը դատական գործում չկա: Հարցն այնես ծավալում չստացավ: Օրագրի վերաբերյալ միջ-

յու: Եւ մի քանի անգամ նրան դի մեջ ցուցմունքները շարունակելու հարցադրումով: Չնայած Արծրունու մերժողական պատասխանին, դատախազին նույնպես առաջարկվեց հարցեր տալ: Փաստաբան Մ. Հայրապետյանը բողոքեց դատավորի «անօրինական գործողությունների

կապակցվել է:

Դատական կոլեգիան, իհարկե, հենց նույն պատճառաբանություններով էլ մերժեց միջնորդությունը: Փաստաբան Սահակյանը նրանց հիշեցրեց, որ դեսական մեղադրողը միջնորդության վերաբերյալ իր եզրակացությունը չհայտնեց, իսկ

ԵՐԵՎԱՆ

Մեղադրյալները հրաժարվեցին դատավարությանը մասնակցելուց

Դատարանը կառաջնորդվի նախաքննական ցուցմունքների հրապարակումով

նողությունների անվերջ մերժումը հետեւանքով լարված իրավիճակ ստեղծվեց դահլիճում: Այս անգամ փաստաբանական հիմնավորումները կասեցվում էին մերժման վերաբերյալ: «Եւ դեսական մեղադրողները, եւ կոլեգիայի անդամները համոզված են, որ օրագիրը դատարան բերելով ի վիճակի չեն լինի կասեցել այն, ինչ նրանց համաձայնված է: Իսկ որ դա այդպես է, ես փաստերով չեմ կասկածում: Արծրունու կողմից բերված փաստերը միայն բավական են համոզվելու համար, որ այդ օրագրում եւ նրա շուրջ ինչ-որ մութ գործեր են կատարվել», հայտնեց Ռշտունին: Փաստաբանն այն կարծիքին էր, որ դրանից հետո դեսական մեղադրողները եւ դատական կոլեգիան ենթակա են բացարկման, բայց «Ես բացարկ չեմ հայտնում որպես բողոքի նշան արտահայտելով իմ անտարբերությունը ձեր նկատմամբ»:

Դատավորն իհարկե չէր համակերպվում այն փաստի հետ, որ Արծրունին այլեւս ցուցմունքներ չի տալու», հիշեցնելով, որ դատավորն անտեսեց Արծրունու խնդրանքը բացատրել իր հետագա դատավարական իրավունքը: Հայրապետյանը օրագրի վերաբերյալ կրկին միջնորդություն ներկայացրեց, մասնավորապես հիշեցնելով, որ օգոստոսի 15-ի որոշմամբ դատական կոլեգիան այն միջնորդությունը մասնակիորեն բավարարելու վերաբերյալ որոշում է կայացրել: Փաստաբանների միջնորդությունը հիմնավորող եզրույթներից հետո իր կարծիքը հայտնեց նաեւ դեսական մեղադրող Հովհաննյանը: Նա գտավ, որ մեղադրյալների մասնակցությունը պետք է պարտադրել օրենքով, քանի որ նրանք պայման դնելու իրավունք չունեն: Իսկ ընդհանրապես այն կարծիքին էր, որ մեղադրյալներն արհեստական պատճառաբանություններով են հրաժարվում ցուցմունքներ տալուց: Հովհաննյանը դատական կոլեգիային առաջարկեց նույնիսկ քննության չառնել Մ. Հայրապետյանի միջնորդությունը, քանի որ նախկինում այդ առիթով որոշում կոլեգիան առանց դեսական մեղադրողի եզրակացությունը լսելու, շտապեց կարծիք արտահայտել: Ռ. Ռշտունին ավելացրեց, որ դատախազը կոլեգիային ապակողմնորոշելու իրավունք չուներ՝ կոչ անելով չքննարկել միջնորդությունը:

Դատավորը ցուցմունքներ տալու պահանջով Արծրունուն դիմեց վերջին անգամ: «Ես չեմ հրաժարվում ցուցմունքներ տալուց, սակայն հնարավորություն չեմ տալիս: Միջնորդությունը մերժելու որոշման դեմ իբրեւ բողոքի նշան ցուցմունք չեմ տալիս»: Արծրունու վերջնական կարծիքն էլ այսպիսին էր: Վերջինիս առումը դատարանում արձանագրվեց հետեւյալ կերպ, քանի որ Արծրունին առանց օրագիրը ներկայացնելու չի ցանկանում փաստաբանների ողջմամբ չի կարող) շարունակել ցուցմունքներ տալը, ուստի որոշվեց այսօրվա նիստում հրապարակել եւ քննարկել նրա նախաքննական ցուցմունքները:

ՍՈՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ-ում նախապատրաստվում են ձմռանը

Օրերս ԼՂՀ կառավարությունը որոշում ընդունեց 1995-96 թթ. ձմռան նախապատրաստական աշխատանքների մասին: Կառավարության նիստում հաստատված «Ձմեռ 95-96» ծրագրում ԼՂՀ նախարարություններին, գերատեսչություններին, Ստեփանակերտի եւ շրջանների վարչակազմերին, հիմնարկ-ձեռնարկություններին մեկ շաբաթյա ժամկետում հանձնարարված է ճշտել ըստ բնակավայրերի եւ բնագավառների ձմռան նախապատրաստական աշխատանքների հարցը, մշակել եւ իրականացնել միջոցառումներ վառելանյութի հայթայթման ու պահեստավորման, էլեկտրական ու ջերմային, ջրամատակարարման ու կոյուղու համակարգերի ուղղությամբ: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում էլեկտրաէներգիայի եւ ջերմաէներգիայի խնայողությանը:

Մինչեւ այս տարվա սեպտեմբերի 30-ը միջոցներ կձեռնարկվեն Սարսանգի ՀԷԿ-ի պատրաստականության բարձրացման եւ նորոգման աշխատանքների արագացման ուղղությամբ:

Ըստ որոշման, հանրապետության բոլոր կրթօջախների գործունեությունը կապահովվի ժամանակավոր ջեռուցման սարքավորումներով: ԼՂՀ ժողկրթության եւ մշակույթի նախարարության համակարգում կօգտագործվի 4000 խոր. մետր վառելանյութ:

ԼՂՀ նախարարությունները, շրջանային եւ քաղաքային վարչակազմերը մի-ջոցառումների կատարման ընթացքի մասին ամիսը մեկ հաշվետվություն կներկայացնեն կառավարությանը:

Որոշումը ստորագրել է ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Նախատեսվում է ստեղծել անապատացման դեմ պայքարի ազգային ծրագիր

Օգոստոսի 7-18-ին Նայրոբիում տեղի ունեցած ՄԱԿ-ի Անապատացման դեմ պայքարի կոնվենցիայի մշակման միջկառավարական կոմիտեի 7-րդ նստաշրջանի աշխատանքներին մասնակցում էր նաեւ Հայաստանը: Նստաշրջանի ընթացքում Հայաստանի պատվիրակությունը ներկայացրել է հանրապետությունում անապատացման պրոցեսի ու դրա դեմ ձեռնարկված միջոցառումների վերաբերյալ խնդիրները:

ՄԱԿ-ի Շրջակա միջավայրի ծրագրի ղեկավարությանն է հանձնվել ՀՀ բնապահպանության եւ ընդերքի նախարար Սուրեն Ավետիսյանի առաջարկությունները կոնվենցիայի շրջանակներում Հայաստանում անապատացման դեմ պայքարի ազգային ծրագրի ստեղծման վերաբերյալ, հանդիպումներ են կազմակերպվել շրջակա միջավայրի ծրագրի Անապատացման դեմ պայքարի կենտրոնի փորձագետների հետ:

Արդյունքում Հայաստանում անապատացման դեմ պայքարին ուղղված ազգային ծրագրի ստեղծման հարցը մտցվել է կենտրոնի 1996 թ. նախնական պլանի մեջ: Ըստ բուսակենդանական աշխարհի եւ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների վարչության պետ Սամվել Բաղդյանի, նման ծրագրի ստեղծման համար ՄԱԿ-ը Հայաստանին կհատկացնի 50-60 հազար դոլար:

Հարկ է նշել, որ այս տարվա օգոստոս ամսին ՄԱԿ-ի Անապատացման դեմ պայքարի կոնվենցիան ստորագրել էին արդեն 107 երկիր: 8-րդ նստաշրջանը տեղի կունենա 1996 թ. փետրվարի 5-17-ին:

ՆՏ

ԼՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Գրանցումը հեշտ է, կա նաեւ կասեցում

ՀՀ արդարադատության նախարարության կոլեգիան 1991 թ. դեկտեմբերից մինչեւ այսօր գրանցել է 428 լրատվական միջոց, այդ թվում 52 հեռուստառադիոընկերություն, 16 ռադիոծրագիր, 18 լրատվական գործակալություն, 284 թերթ, 58 ամսագիր, որոնցից 113-ը գործում է Երեւանից դուրս: Այս մասին Արմենպրեսի թղթակցին ասաց նախարարության զանգվածային լրատվության միջոցների գրանցման վարչության պետ Էդուարդ Մեհրաբյանը: Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 189 հոդվածի համաձայն, ասաց նա, անցած ժամանակամիջոցում վարչության կողմից 87 լրատվական միջոց տուգանվել է պետական գրանցում չունենալու պատճառով, 14-ը դիմել է ինքնալուծարման խնդրանքով: Լրատվության 9 միջոցների վկայագրերը կորցրել են իրենց ուժը՝ մեկ տարվա ընթացքում գործունեություն չծավալելու համար:

Ի դեպ, գրանցման համար, ինչպես նշեց Է. Մեհրաբյանը, հարկավոր է ներկայացնել կանոնադրություն, որը համապատասխանի «Մամուլի եւ զանգվածային լրատվության մյուս միջոցների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին, դիմում ու 1000 դրամ պետական գրանցման համար տուրք: Գրանցման դիմումը քննարկվում է մեկամսյա ժամկետում, իսկ մերժման դեպքում 5 օրյա ժամկետում վերադարձվում է հաղթողին կամ կազմակերպությանը: Կանոնադրության բացթողումները շտկելուց հետո, կազմակերպությունը կամ քաղաքացին կարող է վերստին դիմել գրանցում ստանալու համար: 1991 թ. դեկտեմբերից մինչեւ օրս նախարարության կողմից մերժում են ստացել լրատվության 152 միջոց, որից 110-ը, վերանայելով իրենց կանոնադրության բաց, թերի կետերը, ներկայացրել են նոր կանոնադրություն եւ ստացել գրանցում: Ի դեպ, մամուլի մասին օրենքի 11 հոդվածի համաձայն, կասեցվում է այն լրատվության միջոցների գործունեությունը, որոնք հրահրում են ազգային ու կրոնական բռնությունը, զբաղվում պոռնոգրաֆիայի քարոզչությամբ, ինչպես նաեւ հրապարակում պետական գաղտնիքներ պարունակող տեղեկություններ: Զանգվածային լրատվության միջոցների տրամադրության տակ է հրապարակման համար արգելվող գաղտնիքների ցանկը, որով նրանք պետք է առաջնորդվեն: Խախտման դեպքում, համաձայն մամուլի մասին օրենքի 6-րդ հոդվածի, այդ միջոցները ենթակա են կասեցման երեք ամսով, օրենսդրական նոր խախտումներ թույլ տալու դեպքում՝ 6 ամսով (հոդված 12):

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

■ ***Երկրորդ տարին է, ինչ Այնթփալաֆում գործում է Երեւանի*** *տեխնոլոգիական վճարովի համալսարանի մասնաճյուղը, որն անի նաեւ գեղագործական եւ մանկավարժական բաժիններ: Ուսումնական հաստատության տնօրենն է դոկտոր Գարեգին Քեհյանը: Նա ընտանիքով տեղափոխվել է հայրենի գյուղ Կարգախ եւ դասախոսական աշխատանք սկսել Այնթփալաֆում: Ուսանողները ոչ միայն տեղաբնակներ են, այլեւ Կրիկի սիփ, Բարձրի, Այնջալայի, Ծովկալի հայ եւ փոքր ազգությունների ներկայացուցիչներ: Այս ուսումնական տարում հայկական եւ ռուսական բաժիններում սովորող 220 ուսանողների շուրջ հանդիպելիքն եւ 118 ով: Նրանց ուսման եւ կրթության գործով զբաղված են այնպիսի մասնագետներ, ինչպիսիք են պրոֆեսորներ Դ. Բաղդասարյանը, Վ. Ծատինյանը, Բ. Մանուկյանը, Յու. Այվազյանը: Ինչ է. Երեւանի մայր հաստատությունը ավարտած ուսանողներին տրամադրում է ուսանողական եւ մեթոդական ձեռնարկներ, այլեւայլ պարագաներ, այնուամենայնիվ, առավելապես անհրաժեշտ է ուսուցիչ խորհրդատուներ համալրել: Գյուղապետը համոզված է, մասնաճյուղը կդառնա քոլեջ՝ կամ բնակավայրի ուսումնակայանի հենարան:*

[illegible]

Սեպտեմբերի 9-ին կկայանա՞ համերգ-հանրահավաքը հանրապետության հրապարակում

Ինչպես տեղեկացրել էինք սեպտեմբերի 1-ի մեր համարում, երիտասարդական ոչ պետական 7 կազմակերպություններ ծրագրել են սեպտեմբերի 5-9-ը անցկացնել միջոցառումներ եւ հանդիպումներ, սեպտեմբերի 9-ը հռչակել երիտասարդության սոցիալական եւ քաղաքացիական իրավունքների պաշտպանության օր: Առաջին օրը սեպտեմբերի 5-ը, նվիրված էր մամուլի ներկայացուցիչների հետ հանդիպմանը: Ներկայացվեցին պետական երիտասարդական քաղաքականության ուղղությունները: Առաջին հերթին այն ներառում է սոցիալական ծրագրեր: 1993 թ. սեպտեմբերի 9-ին առաջին անգամ 10 ակցիոներներ սոցիալական հարցերին նվիրված հանրահավաք անցկացրին: Հզոր ցույցերի շնորհիվ հաջողվեց լուծել կրթաթոշակն ավելացնելու եւ տրանսպորտից զեղչով օգտվելու խնդիրները: Դրանից հետո ուսանողական շարժումը հետզհետե մարեց: Առողջի ժամանակ գնահատվեց չորրորդ իշխանության դերը ցույցերի հետեւանքով համալսարանից վտարված երիտասարդական ակումբների («Երակ») փոխնախագահ Վարդան Վարդանյանին վերականգնելու հարցում: Սակայն, երիտասարդական կազմակերպությունները համարում են, որ այսօր մամուլը խոսս պասիվ է երիտասարդության խնդիրները լուսաբանելու գործում, բանավեճի ընթացքում այդպես էլ չկարողացավ պարզել որն է դրա պատճառը մամուլի անտարբերությունը, թե կազմակերպությունների աշխատանքների պասիվությունը:

Սոցիալական խնդիրները ներառում են վճարովի ուսուցման համակարգի դեմ պայքարելու ծրագրեր, որովհետեւ խոսս բարձր վարձավճարները եւ որոշ ֆակուլտետներում պետական պատվերի բացակայությունը վտանգավոր հետեւանքներ են բերում միջին եւ անապահով ընտանիքների որոշ ուսանելու հնարավորությունը: Մշակվել են գիտության խթանմանը նպաստող ծրագրեր, որոնք կներկայացվեն ուսանողների համագումարին: Ռազմահայրենասիրական ծրագիրը ենթադրում է բարձրացնել նաեւ երիտասարդության քաղաքական ազատությունների հարցը: «Սոցիալական ու քաղաքացիական իրավունքների մասին խոսելն ինքնին քաղաքական ակցիա է ենթադրում: Շեշտում ենք քաղաքական, ոչ թե քաղաքականացված: Մեր սերունդը պետք է ստեղծի արժեքների նոր համակարգ, որտեղ կբացառվի մարդու իրավունքների ոտնահարումը, կուսակցությունների նկատմամբ խտրական վերաբերմունքը, որտեղ կհարգվեն մարդու իրավունքները եւ բոլոր համայնքների կողմերը կպատրաստվեն քաղաքականիր հիմնի վրա»: Այս տարվա ապրիլի 19-ին «Երակը» Նիկոլ Աղբալյանի միության եւ մի շարք այլ կազմակերպությունների հետ հրավիրեց համերաշխ վաճ նվիրված ձերբակալված ուսանողներին: «Երիտասարդ քաղաքական Հայաստանում չպետք է լինեն: Յուրաքանչյուր մարդ ազատ է ինքնուրույն գաղափարներ ունենալու եւ դրանք արտահայտելու հարցում: Եւ եթե մեզ նեղ ու բարդ գաղափարներ Հայաստան ունենալ, ապա պետք է սահմանափակել մարդու ազատությունը: Մենք պահանջում ենք արդար դատավարություն»:

Հայաստանի ուսանողությունը մեծ ներուժ ունի եւ կարող է ստիպել հաշվի նստել իր հետ: Սակայն սեպտեմբերի 9-ը ոչ թե խաղաղության օր պետք է դիտարկել, այլ երկխոսության, սերունդների համերաշխության օր: Այսուհանդերձ, չնայած միջսերնդային համերաշխության ձգտելու երիտասարդների մեծ ցանկությանը, սեպտեմբերի 9-ին Երեւանի համալսարանի բակում նախատեսված ծրագրված բացօթյա համերգի կազմակերպումը մերժվել է ԵՊՀ ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանի կողմից: Պատճառաբանությունը դասերի ընթացքը չխանգարելն է: Սակայն «Երակի» կարծիքով սա երիտասարդության խնդիրներն ու պահանջներն անտեսելու հերթական քայլ է: Ընդ որում, մերժումը երկարատեւ ձգձգումներից հետո ստացվել է այն պահին, երբ դժվար է այլընտրանք գտնելը: Բայց երիտասարդները հուսով են, որ կառավարությունը եւ քաղաքային իշխանությունները նախկին ռեժիմի մեթոդներով չեն մոտենա նոր սերնդի խնդիրներին:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԼԻԲԵՐԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 1991-ից
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴՈՒԼԱԼԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ սառնաձեւերը ՊՕՂԷԼ ՊԱԼԱԲԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Յօդուածը «Ազգին» պատկանիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԱՐՑԱԽ

Պարգեւ Սրբազան. «Ամեն հայ պետք է զինվոր լինի»

Շուշիի ժայռակոփ բարձունքի վրա իրենց գմբեթները դեպի երկինք են պարզել զույգ եկեղեցիները՝ իբրեւ ավերված Ղազանչից հրաշքով փրկված եւ մեր գոյության ու ինքնության վկաներ: Ինչ ազգ առանց եկեղեցու: Երեկվա ռմբակոծիչները այս վայրը հանգույցի ու հանգստյան գոտի էին դարձրել, իսկ այսօր, հաղթանակից հետո, Ս. Հովհաննես Մկրտիչ եկեղեցու զանգերն են ղողանջում՝ ժամերգության ու պատարագի հրավիրելով հավատացյալ հայ ժողովրդին: Այսպես պետք է շարունակվի վաղը եւ հավիտյան: Կանաչ ժամով հանձին անձամբ պատարագ է մատուցում եւ կրոնական մնացյալ արարողությունները կատարում Արցախյան թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպիսկոպոս Մարտիրոսյանը: Սրբազանը սիրով համաձայնեց պատասխանել մեր հարցերին:

– Սրբազան հայր, մենք լավ ենք հիշում, թե պատերազմի ժամանակ ինչպես մեր եկեղեցին զորավիգ եղավ ազատագրական պայքար մղող իր ժողովրդին, ինչպես հոգեւորականները եւ անձամբ Դուք մեծապես ռազմական գործողությունների թեժ վայրերում էիք եւ Ձեր ոգեւորիչ խոսքով ու պահվածքով, գործունեությամբ ի զորու եղաք բարձրացնել ազատամարտիկների ոգին եւ Ձեր նպաստը բերեցիք պատմական հաղթանակին: Հայոց իրականության համար հատկանշական է, երբ եկեղեցին, հոգեւորականությունը ժողովրդից անբաժան է, հատկապես վտանգի եւ անկայունացարձային փոփոխությունների ժամանակ: Այսպիսով ի չիք է դառնում այն կեղծ մտայնությունը, թե իբր քրիստոնեությունը խեղճերի ու թույլերի կրոն լինելով, քարոզում է լոկ վերացական խաղաղություն, թուլացնում է ազգի ինքնապաշտպանության կարողությունը եւ նախապայման է դառնում ժողովրդի անարժան կեցության:

– Քրիստոնեությունն ամենազորեղների կրոնն է: Ով պատրաստ է զոհողության գնալու, նա ամենազորեղն է: Վերջիվերջո մենք հստակ գիտակցում ենք եւ գիտենք, որ բազմավորների բազմավորը մեր Աստվածն է: Ուրեմն մենք պատկանում ենք ամենապատվավոր, միակ ճշմարիտ, միակ հաղթական կրոնին դավանանքին: Սա է մեր դավանանքը: Իսկ ովքեր կարծում են, որ երբ մարդը քրիստոնյա է, ուրեմն իրավունք չունի զենք կրել, չարաչար սխալվում են: Հենց քրիստոնյան է, որ ամենազորեղ պատերազմն է վարում առաջին հերթին անտեսանելի պատերազմ ընդդեմ չարի, ընդդեմ սատանայի: Դա ամենաառաջնակարգ պատերազմն է: Ահավոր դաժան պատերազմ: Դրա բույլ տեղը լինում է մարմնավոր պատերազմը, որ տեղի է ունենում ազգերի ու պետությունների միջեւ, որը եւ արտացոլումն է վերին պատերազմի: Այնպես որ, քրիստոնյան միշտ պետք է զինված լինի հոգեւոր իմաստությամբ, հոգեւոր զենքով, հոգեւոր կարողությամբ եւ ոչ պակաս մարմնավոր կարողություններով իր բանակով, զենքով ու զրահով հանուն հավատքի, հանուն հայրենիքի, հանուն արդարության: Ոչ ոքի Աստված չի արգելել, որ նա զենքով պաշտպանվի:

– Սրբազան հայր, այժմ Ղարաբաղի հողում խաղաղություն է եւ բազմաթիվ խնդիրներ կան, որպեսզի մենք ազգովին կարողանանք վերականգնել մեր հոգեւոր գիտակցության երբեմնի վիճակն ու մակարդակը, մասնավորապես մեր ժողովրդի համակամ հակվածությունը ազգային հավատքի հաստատության: Այդ խնդիրներից կուզեի առանձնացնել եկեղեցաշինությունը, որը, ցավոք, դանդաղ է ընթանում: Շուշիում բարեբախտաբար կանգուն են մնացել եկեղեցիները: Սակայն Ստեփանակերտում չկա Աստծո ոչ մի տաճար...

– Շուշիում գիտեք, որ մեկ եկեղեցին գործում է, իսկ մյուսը վերանորոգվում է: Ինչ մնում է Ստեփանակերտին, այնտեղ եկեղեցին ավերվել է, որի հիմքի վրա կառուցվել է պաստոնի շենքը: Այժմ այդ շինության երկրորդ հարկում կա սրահ, որտեղ կատարվում են կրոնական արարողությունները: Սակայն մենք պատրաստվում ենք նոր եկեղեցի կառուցել Ստեփանակերտի բարձրունքի կողքին: Ունենք ԼՂՀ իշխանությունների համաձայնությունը: Առայժմ միայն մի փոքր խնդիր լուծենք. այդ վայրից պետք է տեղափոխենք մոտ ութ ընտանիք, որոնք պետք է տեղափոխվեն բնակարանով: Հիմա զբաղված ենք այդ առաջին փուլով: Ստեփանակերտցիները կունենան իրենց տաճարը, Աստծո տունը:

– Դուք վկա՞ եք, երբ ժամերգություններին սակավ մարդիկ են լինում: Դա խանգարո՞ւմ է կրոնական ծառայության մատուցմանը:

– Մենք անում ենք այն, ինչ պարտավոր ենք անել: Շատ կլինեն, չեն լինի, քիչ չեն լինի, մեկ հոգի կլինի՝ նշանակություն չունի մեզ համար, մենք մատուցում ենք մեր եկեղեցու, մեր հոգեւորականների, մեր ժողովրդի ծառայությունը, պաշտամունքը եւ մեր պարտքը կատարում ենք նվիրումով: Երբ մեզ հետ հանրային, միաբանական աղոթքին մասնակցեն նաեւ շատ մարդիկ, ավելի լավ, ավելի հզոր կլինի մեր աղոթքը:

– **Մանավանդ նախադրյալներ կան, որ մոտ ապագայում հավատացյալների թիվը կմեծանա, որովհետեւ Արցախի ժողովրդի ոգին անկոտրում է եւ նա կհաղթահարի կենցաղի բազմաթիվ դժվարությունները, կցուցաբերի բարեպաշտության կամք եւ աստվածհաճության եռանդ: Մեկ անգամ չէ, որ նա ապացուցել է պատմության ընթացքը: Ի՞նչ եք կարծում, սրբազան հայր, հոգեւոր գիտակցության ընկալման առումով արցախահայերը ունե՞ն որեւէ նշմարելի առանձնահատկություն:**

– Արցախահայությունը մի առավելություն ունի, շատ պարզ է իր էությամբ եւ հետեւաբար շատ պարզ է կամենում տեսնել հոգեւոր զորությունները, ճանաչել Աստծուն: Երբ ճանաչեց, ոչ ոք չի կարող նրան ուրանալ կամ կտրել, կամ ուրացման տանել: Հիմա այդ ընթացքն է, եւ ես հավատում եմ այդ դարձության ընթացքի մեջ, որ իրեն տանելու է դեպի Աստված, զորավոր կերպով տանելու է դեպի հավատք:

– Սրբազան հայր, մենք այնպիսի աշխարհագրական տարածքում ենք, որ ոգով բռնանալու իրավունք չունենք: Ի՞նչ կարգի գործունեություն պիտի ծավալի հայը, ինչպիսի դաստիարակություն ստանա, որպեսզի մեր երկիրը թե տնտեսական եւ թե հոգեւոր առումով դառնա հզոր:

– Մեկ անգամ առիթ ունեցել եմ նմանատիպ հարցի պատասխանելու, նորից կրկնեմ իմ պատասխանը: Հայ մարդը պետք է դառնա հայ մարտիկ՝ մարմնավոր, հոգեւոր, քաղաքական եւ տնտեսական առումով: Ամեն տեղ, ուր որ հայ լինի, միեւնույն է՝ հողագործ, շինարար, գիտնական, մշակույթի գործիչ, նախեւառաջ նա պիտի իրեն զինվոր զգա, ինչպես ռազմի զինվորը եւ լավագույն ձեւով պիտի իր պարտականությունը կատարի: Ամենալավագույն ձեւով, երբ նա կամենում է, որ մենք Հայոց հարցը լուծենք: Հայոց հարցը լուծվում է մարտի մեջ, իսկ մեզ համար մարտը նշանակում է բոլոր դաշտերն էլ մեզ համար մարտադաշտ են՝ գյուղատնտեսությունից, գիտությունից սկսած մինչեւ քաղաքական դաշտը, առավել եւս հոգեւոր դաշտը մեր հոգեւորականների համար: Ամեն հայ պետք է լինի զինվոր, ամբողջական իմաստով պատրաստ նահատակվելու, լավագույն ձեւով կատարելով իր պարտականությունը, հնազանդ վերին հրամաններին եւ բարձր գիտակցությամբ, ինքնակառավարվող եւ կառավարվող, զգաստությամբ եւ արիական ոգով:

– **Ինչպիսի՞ն կուզեիք լինեի եկեղեցի-պետություն, հոգեւորականություն-իշխանություն կապը:**

– Մենք մեր պատմությունից գիտենք, որ երբ պետությունը, աշխարհիկ իշխանավորներն իրենց զգացել են ինքնաբավ, արհամարհական վերաբերմունք են ունեցել դեպի եկեղեցին ու հավատքը, հալածել են հոգեւորականներին, տուժել են մեր երկիրն ու ժողովուրդը, քանդվել է մեր պետականությունը: Օրինակներ ինչքան ուզեք: Հոգեւորականները պետք է լինեն արիասիրտ, իսկ քաղաքական գործիչները բարեպաշտ, ազգային հոգեւոր դավանանքին հավատարիմ, մարդասիրությամբ եւ պատասխանատվության խորին զգացումով տոգորված: Ազգային պետությունը, եկեղեցին եւ ժողովուրդը պետք է լինեն մեկ ներդաշնակ ամբողջություն: Միշտ պահի այն ժողովուրդը եւ այն պետությունը, որը կամենում է, որ իրեն անմիջապես ղեկավարի ինքը՝ Աստված:

Հարցազրույցը
ԱՇՈՏ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ

ԿԱԼԻՖՈՐՆԻԱ

ԱՄՆ-ի դեսպանը նախքան Հայաստան մեկնելը հանդիպեց Լոս Անջելեսի հայ համայնքի հետ

Թեեւ ավանդական չի կարելի համարել Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ դիվանագիտական անմիջական կապերի հաստատումն ու զարգացումը, այսուհանդերձ, արդեն ավանդական են դառնում ՀՀ-ում ԱՄՆ-ի դեսպանների հանդիպումները ամերիկահայության, մասնավորապես կալիֆորնիահայության հետ: Անցնող երկու տարիների ընթացքում նման հանդիպումներ է ունեցել ՀՀ-ում ԱՄՆ-ի արտակարգ ու լիազոր դեսպան Հարրի Գիլմորը: Դրանցից ամենահիշարժանը, ինչպես նշում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, անցյալ տարի Փասադենայում տեղի ունեցած հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ հանդիպումն էր եւ մամուլի ասուլիսը տեղի հայ մամուլի եւ հեռուստատեսության լրագրողների համար:

Ահա ՀՀ-ում ԱՄՆ-ի նոր դեսպանի՝ Պիտեր Թոմսոնի նշանակումից, երդման արարողությունից եւ Հայաստանում նրա աշխատանքային գործունեության առաջին օրերից շատ չանցած, Հյուսիսային Ամերիկայի Արեւմտյան թեմի ազգային առաջնորդարանի դիվանի նախաձեռնությամբ օրերս Լոս Անջելեսում կայացավ դեսպանի առաջին հանդիպումը Կալիֆորնիայի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Դրանց մեկնակետը հանդիսացավ ջերմ ընդունելությունը, որ տեղի ունեցավ ազգային առաջնորդարանում եւ զրույցները ազգային առաջնորդարանի վարչության անդամների եւ արքեպիսկոպոս հոր՝ Տաթեւ արքեպիսկոպոս Սարգսյանի հետ: Շուրջ մեկ եւ կես ժամ տեւած տեսակցության գլխավոր նպատակն էր՝ առիթ ընձեռել, որ դեսպանը ծանոթանա հայկական ազգային եկեղեցական կառույցին, ինչպես նաեւ Հայաստանի ներկա անցուդարձերին: Ջերմ եւ մտերմիկ այս զրույցը եզրափակվեց ապագայի սերտ համագործակցության հուսադրիչ ծրագրերի մշակման մտադրություններով: Ազգային առաջնորդ Տաթեւ արքեպիսկոպոս Սարգսյանը մաղթեց, որ դեսպան Պիտեր Թոմսոնն իր գործունեության ընթացքում օգտակար ծառայությամբ սատար կանգնի Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի համագործակցության ու բարեկամության ամրապնդմանը, ինչպես նաեւ Հայաստանին ընձեռված օժանդակության առավել ծավալմանը:

Ի դեպ, ինչպես պարզվեց, ՀՀ-ում ԱՄՆ-ի դեսպան Պիտեր Թոմսոնը տարբեր ազգերի հետ աշխատակցելու երկար տարիների հարուստ փորձ ունի: Հարավային Կալիֆորնիայի համալսարանի իր գործընկերներից մեկի՝ Ջերրի Լարսենի վկայությամբ, որը դեսպանի պատանեկության տարիների եւ հետագա շրջանի մտերիմ ընկերներից է եւ նրա հետ միասին ծառայել է ամերիկյան բանակում Վիետնամի պատերազմի օրերին, բողոքելով զինվորական ծառայությունը, Պիտեր Թոմսոնը անցել է դիվանագիտական ասպարեզով: Եւ որտեղ էլ նա պաշտոնի բերումով աշխատել է, ամեն կերպ փորձել է նպաստել ԱՄՆ-ի եւ տվյալ երկրի բարեկամական հարաբերությունների զարգացմանը, առաջին հերթին հարգելով եւ խորն ուսումնասիրելով իրեն շրջապատող մարդկանց ազգային նկարագրի առանձնահատկությունները, ավանդույթները, ինչպես նաեւ տնտեսական եւ քաղաքական շահերը: Ըստ Ջերրի Լարսենի, հենց այս գործոնն է, որ վերջերս օգտակար դարձավ ԱՄՆ-ի եւ Վիետնամի միջեւ տարբեր մակարդակներով տեղի ունեցած բանակցությունների հաջող անցկացմանը եւ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատմանը, որոնք մեծապես պայմանավորված են նաեւ Պիտեր Թոմսոնի՝ Վիետնամի հարուստ փորձառություններով: Լարսենը վստահություն հայտնեց, որ Հայաստանի հետ կապերի հարցում եւս Պիտեր Թոմսոնը զգալի դրական ներգործություն կարող է ունենալ, քանի որ վերջին 10-15 տարիների ընթացքում բավական մոտիկից է շփվել հայերի հետ եւ ունի շատ մտերիմ ազգությամբ հայ գործընկերներ:

ՌԱԿ ՄԱՄՈՒԼ

Լույս է տեսել «Պայքար» ամսագրի 6-7 միացյալ համարը

Լույս տեսավ «Պայքար» ամսագրի 6-7 միացյալ համարը, որը բացվում է Արմեն Կարապետյանի «Արմենական կուսակցության կազմավորումը» հոդվածով, որտեղ հեղինակը նորովի է մոտենում Արմենականների վերաբերող մի շարք խնդիրների, փորձում է արդի հայացքով ներկայացնել հիշյալ կազմավորման բուն էությունն ու գաղափարախոսությունը: Պատասխանելով խմբագրության աշխատակիցների հարցերին, գրականագետ, հասարակական գործիչ Երվանդ Ազատյանը պարզաբանում է մեր օրերում «Պայքարի» անելիքներն ու խնդիրները, շարադրում իր տեսակետները Հայաստան-Սփյուռք հարաբերությունների վերաբերյալ, գնահատում հայ պետականության առկա փաստը՝ եզրակացնելով, որ «Ուրիշ հայրենիք չունինք», ինչպես եւ վերնագրված է հարցազրույցը: Պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Վալտեր Դիլոյանի «Հայ ազգային ազատագրական շարժման կողմնորոշման հարցի շուրջ» հոդվածը նպատակ ունի ցույց տալու, որ հայոց ռուսական կողմնորոշման վաղեմի ծագումը ոչ թե պատահական անծանոթ գանկություն, այլ պատմական անհրաժեշտությունից բխող անհրաժեշտություն է եւ հայ ժողովրդի գոյության կարեւոր երաշխիքը: Բանավեճի նպատակ է հետապնդում բանասեր Հովիկ Ստեփանյանի «Մահապետ» հոդվածը, որտեղ նա փորձում է շրջափել հասարակական կարծիքը հիշյալ երեւույթի նկատմամբ: Բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Լեւոն Մկրտչյանը իրեն հատուկ վերլուծական հմտությամբ «Մո՞տ է արդյոք աշխարհի վերջը» հրապարակման մեջ ուշադրության արժանի զուգահեռներ է անցկացնում Չինգիզ Այթմատովի «Կասանդրայի խարանը» վեպում վեր հանված մերօրյա երեւույթների միջեւ»: Բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ժենյա Քալանթարյանի հոդվածի ասելիքը լիովին համապատասխանում է վերնագրին՝ «Կառուցվածքային առնչություններ Նարեկացու «Մատեան ողբերգութեան» երկի եւ սաղմոսների միջեւ: Ընթերցողն իրեն հետաքրքրող շատ բան կգտնի Լոուրեն Պիտերի «Ռազմական հնարամտություն», տնտեսագիտության դոկտոր Ռոբերտ Սուրենյանի «Անհատի տնտեսական փոխակերպությունը», բանասիրության թեկնածու Մագդա Ջանփոլադյանի «Հայոց գեղատպության արծագանքները ռուսական պոեզիայում», բանասիրության դոկտոր, պրոֆեսոր Լեւոն Կիրակոսյանի «Հայաստանի մամուլը, դերը եւ խնդիրները» եւ այլ հոդվածներում: Ինչպես միշտ, համարը եզրափակում են Գրիգոր Քեռսեյանի «Միջազգային մամուլը եւ Հայաստանը» նյութաշարն ու Հովհաննես Գրիգորյանի նախաձեռնած «Ըմբոստ քնար» երգիծաքերթը:

Լ. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

Հունգարիա

Հունգարիայի քաղաքական կյանքը. պետական համակարգ և կուսակցություններ

Հունգարիայում յուրահատուկ քաղաքական իրավիճակ ստեղծվեց դեռևս 1956 թվականին: Մի չգրված օրենք էր հաստատվել բնակչության, կուսակցությունների և իշխանության միջև: Իշխանությունները փորձում էին ձեռք չտալ հասարակության շատ դաշտերի և առաջնորդվում էին մի սկզբունքով, որպես մի նախապական պետություն ապրել առանց միմյանց խանգարելու: Այդ տեղից էլ առաջ եկավ այն քաղաքական ուղին, որը կիրառվեց ոչ

սակցություններ, նախարարներ, տարբեր ձեռնարկությունների տնօրեններ, պետական այլ կառույցների ներկայացուցիչներ:

– Բայց, ի տարբերություն Հայաստանի, Հունգարիայում այդ դաշինքը ձևավորվեց ընդդիմության շարքերում, որովհետև դեռ 1990 թվականի ընտրություններում սոցիալիստները պարտություն էին կրել, և ազգային պահպանողականների իշխանության օրոք հեռացվել ղեկավարման դիրքից ու ենթարկվել տարբեր հետապնդումների: Սոցիալիստները միայն 1994 թվականին կարողացան վերադառնալ իշխանության գլուխ:

վարկերից, որոնցով բավարարենք ժողովրդի ամենաանապահով խավերի թոշակները: Նվազագույն կենսաթոշակը, որ կազմում է 100-130 դոլար, իհարկե, բավարարում է էլեկտրաէներգիայի, գազի, տրանսպորտի, տան վարձի և անհրաժեշտ նվազագույն սննդամթերքի համար: Նվազագույն աշխատավարձը կազմում է 200-250 դոլար: Բայց բնակչության 20-25 տոկոսը հիմնականում ապրում են դրանից էլ ցածր պայմաններում (բազմազավակ ընտանիքներ, գնչուներ և այլն): Իհարկե, ես չեմ կարող այս տնտեսական կացությունը համեմատել Հայաստանի հետ, որովհետև չգիտեմ, թե ինչպիսին է տեղի իրավիճակը: Բայց

իշխանությունն է, և վարչապետը երկրի իրական ղեկավարն է՝ կանցլերը: Ցանկացած նախարարի նա կարող է ազատել աշխատանքից առանց խորհրդարանի հետ խորհրդակցելու: Օրինակ, ներկա վարչապետը վերջին մեկ տարվա ընթացքում 14 նախարարներից 5-ին փոխել է: Ընդհանրապես նախագահը, որը նշանակում է վարչապետին, վերջինիս հանձնարարում է կազմել կառավարություն, որն էլ հաստատում է խորհրդարանը: Խորհրդարանական ընտրություններից հետո նախագահը հրավիրում է հաղթանակած կուսակցության ղեկավարին և խնդրում կառավարություն կազմել: Եվ քանի որ խորհրդարանում մեծամասնությունը

որ ոչ ոք սեփական կամքից դուրս գալ չի կարող: Վերացել է նաև Արևմուտքի մասին ունեցած մարդկանց դեմոկրատական կերպարի միանշանակ ընկալումը: Բնակչության 40 տոկոսը համարում է, որ արևմտյան մասնավոր կապիտալը վնասում է ազգայինին:

Ո՞րն է չորրորդ իշխանության դերը

Դեռ 1988-ից մամուլի շուրջ խիստ պայքար էր գնում և իսկական չորրորդ իշխանությունն էլ ձևավորվեց հենց այդ տարիներին: Եվ երբ կարելի է ասել, որ Հունգարիայում ինչ-որ քաղաքական հեղափոխություն է տեղի ունեցել, ապա այն եղել է

Պալ Թամաշ. Հունգարիայում հեղափոխություն եղավ միայն զանգվածային լրատվության միջոցներում

Բուդապեշտի կոնֆլիկտների ուսումնասիրման ինստիտուտի տնօրեն Պալ Թամաշը, որը ակադեմիական փոխանակման ծրագրով գտնվում էր Երևանում, Հունգարիայում հայտնի հրապարակախոս-լրագրող է, պետական խորհրդատու: Նա ավարտել է կիբեռնետիկա և էկոնոմիկա, ստացել է սոցիոլոգիայի դոկտորի գիտական աստիճան, դասախոսել է Հարվարդի համալսարանում, տարբեր տարիներ աշխատել է Ֆինլանդիայում, Ռուսաստանում, Կանադայում և Անգլիայում: Կուսակցական չէ, բայց իրեն համարում է անկախ սոցիալիստ: Մեր զրույցը տեղի ունեցավ Պալ Թամաշի՝ Լեռնային Ղարաբաղ մեկնելու նախօրեին, որին մասնակցեց նաև սոցիոլոգ Գևորգ Պողոսյանը:

միայն 60-80-ական թվականներին, այլև դարձավ այսօրվա Հունգարիայի քաղաքական կյանքի բնորոշ մասը: Այն հիմնված է երեք սկզբունքի վրա: Առաջին, հունգարացիներն իրենց համարում են փոքր ազգ և հասկանում, որ պետք է ապրեն մի տանիքի տակ: Երբ թշնամին ուժեղ է, կարող ես նրան ատել, բայց ոչ երբեք ոչնչացնել: Այսինքն հակառակորդին նայում են որպես գործընկերոջ և առաջնորդվում այն գերմանական ասացվածքով, թե ով պետք է ապրել և ուրիշներին թողնել ապրել: Երկրորդ սկզբունքն այն է, որ գալիս է դեռ 19-րդ դարում Հունգարիայում հաստատված քաղաքական կուլտուրայից: Այն բնորոշ էր և Յանոշ Կադարին և նրան նախորդող երկու ղեկավարներին: Այդ ժամանակ էլ հաստատվեց «ընդհատությունն ավելի կարևոր է անընդհատությունից» սկզբունքը: Երրորդը վերաբերում է տնտեսությանը: Դեռ 70-80-ական թվականներին, երբ շատ քաղաքական հարցեր քննարկման առարկա չէին դառնում, տնտեսական հարցերը դառնում էին լայն քննարկման առարկա: Եվ հիմա էլ, երբ լուսաբանվում է տնտեսության վիճակը, քաղաքական հարցերն անգամ քննարկվում են տնտեսության տեսանկյունից: Այս երեք հիմնական սկզբունքներն էլ թույլ տվեցին, որպեսզի սոցիալիզմից կապիտալիզմին անցնելու շրջանը, ի տարբերություն Արևելյան Եվրոպայի շատ երկրների, Հունգարիայում անցնի ավելի հարթ: Երկրի քաղաքական դաշտն այսօր ներառում է ազգայնական պահպանողականներին, հին ու նոր աջերին, որոնք ունեն իրենց կայուն 20 տոկոսանոց ձայնը և հիմնականում հենվում են անգրագետ գյուղացիության, ուրբանիզացված հումանիստ մտավորականության ու երիտասարդության և միջին խավի վրա: Մյուս խոշոր խումբը կազմում են լիբերալները, որոնք նույնպես ունեն 20-30 տոկոս և, երկու լիբերալ կուսակցությունների միջև գոյություն ունեցող լուրջ տարբերությունը սերունդների հարցն է: Իշխանության գլուխ կանգնած հիմնական ուժը սոցիալիստներն են, որոնք կազմում են 54 տոկոսը: Սրանց անվանում են «ձախ զորաշարժականներ» և հիմնականում իրենց շարքերում ընդգրկում են արդյունաբերական բուրժուազիային, զանգվածային լրատվության ծառայողներին, գլխավոր թերթերի ու հեռուստառադիոժամերի ներկայացուցիչներին: Երբ իշխանությունը պահպանողականների ձեռքում էր, նրանք համարվում էին լիբերալ սոցիալիստներ, բայց ընտրությունների ժամանակ նրանց միացան անհատները և արդյունաբերողների միությունը:

– Հայաստանում դա դրսևորվեց «Հանրապետություն» նախընտրական միավորման կազմավորմամբ, երբ նրա մեջ մտան վեց կու-

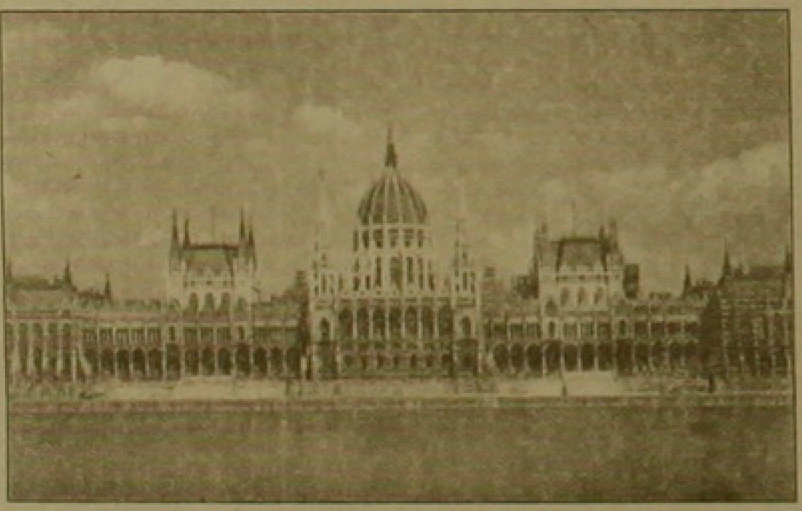

Ժողովուրդ-իշխանություն հարաբերություններ

Սոցիալիստների իշխանության անցնելուց հետո մեկ տարի անց սկսվեց արմատականացում: Ժողովուրդը հիմնականում դժգոհ էր նոր կառավարության կողմից իրականացվող լիբերալ-տնտեսական քաղաքականությունից: Սոցիալիստները բոլոր տեղական տնտեսական փոփոխությունները իրականացնում էին միջազգային արժութային ֆոնդի և համաշխարհային բանկի պահանջներով:

– Այդ ընթացքում սոցիալական խռովություններ չգրանցվեցի՞ն:

– Հասարակության միակ խումբը, որը մինչև հիմա կարողացավ բողոքի հաջողված ակցիաներ կազմակերպել, լրագրողներն են: Մնացածները շատ լավ հասկանում են, որ ինչ էլ անեն, միևնույն է, որևէ ազդեցություն չի ունենա: Իսկ լրագրողների ընդվզումը կապված էր ֆինանսների նախարարի այն որոշման հետ, որ լրագրողների հոնորարներից նույնպես պետք է հարկ գանձվի: Ի վերջո փոխզիջումային տարբերակ գտնվեց և սահմանադրական դատարանն էլ որոշում կայացրեց, որ այդ հարկն անօրինական է: Իհարկե, Հունգարիայում այսօր շատերն են հիասթափված, բայց դեռ ընդդիմության շարքերը չեն անցել:

Տնտեսական վիճակը

Երկրում նկատվում է [illegible] խիստ անհամաչափություն: Դրա հետ մեկտեղ նկատվում է տնտեսական [illegible] աճ, և սոցիալական ապահովության մակարդակն ամենացածրն է Եվրոպայում: Բայց հայտնի է նաև, որ, երբ կառավարության ներկայացրած սոցիալական ծրագիրը 1996 թվականից չարձանագրի տնտեսական զգալի աճ, ապա ստիպված կլինենք օգտվել միջազգային

կարող եմ ասել, որ մենք Ուկրաինայի կենսամակարդակից վեց անգամ բարձր ենք: Չպետք է մոռանալ նաև, որ Արևելյան Եվրոպային ջրված արտասահմանյան կապիտալ ներդրումների կեսը բաժին էր ընկնում Հունգարիային: Չորս տարվա ընթացքում սկսվել է ճապոնական «Սուզուկիի» սերիական արտադրությունը: Մեծ դժվարություններ ունի «Իկարուսը», որը կորցնելով արևելյան նախկին շուկաները և հատկապես նախկին ԽՍՀՄ-ի շուկան, հայտնվել է ծանր վիճակում: Նախկինում Եվրոպայի ամենամեծ ավտոբուսային գործարանը 20 հազարի փոխարեն այսօր վաճառում է ընդամենը 5000 «Իկարուս»: Փոխարենը հիմնվել են նաև «Ջեներալ մոթորսի» («Օպել-աստրա») և «Ֆորդի» դուստր սերիական արտադրությունները:

Նախագահ-խորհրդարան-կառավարություն. վարչապետը՝ լիբերալ տիրոջ դերում

– Երկու տարի առաջ Հայաստանում անցկացված սոցիոլոգիական հարցման մասնակիցների 80 տոկոսը ուժեղ ձեռքի կողմնակից էր: Դա բացատրվում էր կարգուկանոնի հաստատելու ցանկությամբ:

– Նույնը մեզ մոտ էլ կա, բայց դա ոչ թե ուժեղ ձեռքի, այլ տանտեր ունենալու ցանկություն է: Այսինքն հասարակությունը ուզում է մարդ կանգ, ովքեր կկարողանան երկիրը տանել իրենց հետևից: Հունգարիան շատ թույլ նախագահ ունի: Սահմանադրության համաձայն, նա ընտրվում է ոչ թե ժողովրդի, այլ խորհրդարանի մեծամասնության կողմից: Քաղաքական համակարգը հիմնականում զարգանում է գերմանական ձևով: Մեզանում ուժեղ գործադիր

կազմում է հաղթանակած կոալիցությունը, կառավարության կազմը հեշտությամբ հաստատվում է: Մեկ տարի անց նույն խորհրդարանն ընտրում է երկրի նոր նախագահին: Նախագահ-խորհրդարան համակարգում ակտիվ դեր ունի սահմանադրական դատարանը, որը գրեթե բոլոր հարցերում միջամտում է: Շատ քաղաքական հարցերում սահմանադրական դատարանի նախագահը նույնիսկ ավելի ուժեղ է, քան երկրի նախագահը: Սահմանադրական դատարանը կազմավորվում է խորհրդարանի կողմից, 7 տարով: Անդամների ընտրության մեխանիզմն այնպիսին է, որ նրա կազմում ընդգրկվում են և ընդդիմադիր, և իշխանամետ կուսակցությունների ներկայացուցիչներ: Համարվելով բարձրագույն իրավական ատյան, սահմանադրական դատարանի ընդունած որոշումը համարվում է վերջնական: Սահմանադրական դատարանի անդամները հետ չեն կանչվում: Հանրապետության [illegible] թեև իրավաբանորեն ներկայացնում է նախագահը, բայց հաշվի է առնում խորհրդարանական մեծամասնության կարծիքը: Իսկ ընդդիմադիր ուժերին ոչ միայն տրվում է փոխնախարարի, որոնք Հունգարիայում կոչվում են քաղաքական կամ տնտեսական գծով պետքարտուղարներ, այլև նախարարի աթոռ: Օրինակ, սոցիալիստները երեք նախարարի աթոռ են տվել լիբերալներին:

Արևելյան Եվրոպայի դասերը

– Այն պրոցեսները, որոնք այսօր տեղի են ունենում Արևելյան Եվրոպայում, ի՞նչ ազդեցություն կարող են ունենալ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների վրա:

– Արևելյան Եվրոպայի երկրներն անում են ամեն ինչ, որպեսզի ինչ-որ կերպ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից բաժանվեն: Դրանով փորձում են ընդգծել, որ իրենք անկախ են և արևմտամետ: Հետաքրքիրն այն է, որ Հունգարիայում հակառուսական կամ հակասովետական տրամադրություններ չկան: Թեև պետք է նշել, որ որոշակի հիասթափվածություն կա Արևմուտքի նկատմամբ: Հունգարիայի, Չեխիայի և Լեհաստանի դերում Արևմուտքը խոստացավ ավելին, քան տվեց: Իսկ դա, կարծես ասած, բացատրվում է նրանով, որ այդ երկրները միանգամից տրվեցին Արևմուտքին: Շատերը միայն հասկացան, թե բազմակուսակցական համակարգով կամ առանց մուտքի հրավերի Վիեննա մեկնելով Արևմուտք չեն դառնում: 88-ից սկսած անցած վեց տարիների հիմնական դասն այն էր,

զանգվածային լրատվության միջոցներում: Բայց կասկծով կարելի է ասել, որ այդ հեղափոխությունն ինչպես սկսվեց, այնպես էլ վերջացավ: Ազգային պահպանողականների և մամուլի հարաբերությունները շատ վատ էին: Իհարկե, փողոցային մարտեր չէին գնում, թերթեր չէին փակվում, բայց ծեծուջարդի դեպքեր լինում էին: Մյուս կողմից, մամուլի անկախ վիճակը բացատրվում է նրանով, որ Հունգարիայում շատ վաղ հայտնվեց միջազգային կապիտալը: Շատ լրատվության միջոցներ միանգամից գնվեցին: Իսկ օրենքի համաձայն, պետական հեռուստատեսությունը հռչակվում է որպես անկախ լրատվական միջոց, որը ենթարկվում է միայն խորհրդարանին, ոչ թե կառավարությանը: Ու թեև նա պետական ապարատի մաս չի կազմում, բայց ֆինանսավորվում է պետության կողմից որպես պետական-հասարակական ունեցվածք: Ազգային պահպանողականների ժամանակ հեռուստատեսությունը թեև կապիտալիզացիայի էր ենթարկվել, բայց միևնույն է՝ նրանք ընտրություններում պարտվեցին: Սոցիալիստների կառավարությունն այդ հարցում ավելի զգույշ է: Ի տարբերություն նախորդ իշխանությունների, սոցիալիստները հիմնականում արհամարհում են քննադատական հրապարակումները և հեռուստատեսության միջոցով հակահարված չեն տալիս: Իհարկե, կան որոշ սոցիալիստներ, որոնք փորձում են դատի տալ այս կամ այն հրապարակմանը, բայց կուսակցության հիմնական դիրքորոշումն այն է, որ պետք է ամեն մեկն զբաղվի իր գործով: Այժմ գնում է լրատվության միջոցների սեփականաշնորհում: Ռադիոյի չորս համազգային ալիքներից բացի, այժմ ստեղծվել են բազմաթիվ մասնավոր ռադիոկայաններ: Պետական հեռուստատեսության երկու ալիքներից մեկն արդեն սեփականաշնորհվել է: Իսկ քաղաքային ու շրջանային հեռուստակայանների թիվն անցնում է 60-ից: Պաշտոնական մամուլ չկա: Ազգային պահպանողականներն ունեն մեկ թերթ, որն ունի ընթերցողների նվազագույն շրջանակ: Մասնավոր մի շարք թերթեր ֆինանսավորվում են [illegible] կոնցեռնի կողմից: Ամենահայտնի օրաթերթերից է «Մագյար Նեմզեթը» («Հունգար ազգ»), որը լավ խմբագրված համարվում է դասական բուրժուական թերթ, սեփականաշնորհված է: Հայտնի «Նեպ սաբադշագ» («Ժողովրդական ազատություն») օրաթերթը, որը սոցիալիստական ուղղվածություն ունի, 50 տոկոսով գնված է գերմանացիների կողմից: Իսկ «Մագյար հիրլապ» («Հունգարական թերթ») հիմնական լիբերալ օրաթերթը 100 տոկոսով գնել են շվեյցարացիները: Կուսակցություններն իրենց սեփական թերթերը չունեն:

ՏԱԹԵՎ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ԲՈՍՆԻԱ

Սադրա՞նք, թե իրոք սերբերն էին ռմբակոծել Սարաեւոն

Մինչ Բոսնիայում խաղաղության հաստատման տարբերակները նորանոր քննարկվում են տարբեր պետությունների ղեկավարների բանակցություններում, անկախ փորձագետների եւ լրագրողների կողմից շարունակվում է վերջերս Սարաեւոյում տեղի ունեցած արկերի պայթյունների «առեղծվածի» հետաքննումը, որը պատճառ դարձավ ՆԱՏՕ-ի օդուժի կողմից Սարաեւոյի շրջակայքում տեղակայված սերբական դիրքերի ռմբակոծմանը: Զոհվեց հազարից ավելի մարդ, որի 60 տոկոսը խաղաղ բնակիչներ էին: Փորձագետների եւ լրագրողների մոտ հարց է ծագում ՆԱՏՕ-ի հրամանատարության կողմից սերբական դիրքերի ռմբակոծման հրամանի օրինականության շուրջ: Նրանց կասկածները զուրկ չեն հիմքից, քանի որ ռմբակոծման որոշումը ընդունված էր շտապողի, առանց ՆԱՏՕ-ի հրամանատարության հատուկ հանձնաժողովի մասնագիտական մանրակրկիտ հետաքննության: Հետաքննություն, որը տեւեց ընդամենը մի քանի ժամ, իսկ ուսումնասիրման հիմք ծառայեցին ականի պայթյունից առաջացած ձագարի առաջին տեսքի զննումը, ականանետների ցուցմունքները ու տեխնիկական միջոցների տվյալները: Համաձայն այդ տվյալների, ականներն արձակված են 3 կմ հեռավորությունից, սակայն սերբակա՞ն, թե՞ մահմեդական դիրքերից են դրանք արձակված, այդպես էլ վերջնականապես մնաց չպարզված, քանի որ երկու կողմերի մարտկոցներն էլ տեղակայված են հարեւանությամբ: Նոր ստացված տվյալների համաձայն, հետաքննության ժամանակ հաշվարկի ձայն չի լսվել, իսկ դա անուղղակի ձեւով վկայում է, որ արկերն արձակված են մոտիկ տարածությունից: Համաձայն անկախ փորձագետների տվյալների, բացառված չէ, որ հարվածները կատարվել են մահմեդական տարածքի փակ շինությունից:

Այն մասին, որ կրակոցները արված են մահմեդական տարածքից, նշվում է նաեւ Սարաեւոյի տարածքում տեղակայված ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի կազմի մեջ մտնող ռուսական գումարտակի հրամանատար գնդապետ Դեմուրինի հաշվետվության մեջ, որի համաձայն, ՆԱՏՕ-ի հրամանատարության հանձնաժողովի հետաքննության արդյունքները խեղաթյուրված են: Նաեւ մի հանգամանք, որը հիմք է տալիս ենթադրելու, թե սերբերը չեն մասնակցել այս միջադեպին: Պայթյուններից հետո սերբական զինված ուժերի հրամանատարությունը պահանջեց անցկացնել համատեղ հետաքննություն, որը մերժվեց ՆԱՏՕ-ի հրամանատարության կողմից: Եվ վերջապես, երբ լրագրողները փորձեցին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի ներկայացուցիչ Ֆրեդ Էկկհարդի միջոցով պարզել այն տեղը, որտեղից արձակված են եղել ականները, վերջինս շփոթված պատասխանեց, որ իրեն արգելված է այդ մասին խոսել:

Ինչեւիցե, որոշ ժամանակ անց կպարզաբանվեն այս միջադեպի իրական դրդապատճառները եւ մասնակիցները, բայց արդեն կարելի է միանշանակորեն ենթադրել, որ հզոր պետությունների կողմից Բոսնիայում ծրագրվում եւ իրականացվում են քաղաքական մեծ դավեր:

ՎԱՀԷ ԲՈՒԼՂԱԴԱՐՅԱՆ

ՏԱՄԱՌՈՏ

Ղազախստանը Ադրբեջան կառաքի 50 հազար տոննա բարձրորակ հացահատիկ

ԲԱՔՈՒ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Համաձայնություն է ձեռք բերվել Ղազախստանի անցյալ տարվա բերքից 50 հազար տոննա բարձրորակ հացահատիկ Ադրբեջան առաքելու վերաբերյալ: Ինչպես հաղորդում է Բաքվի ռադիոն, Ղազախստանը խոստացել է ճնշումը առնել հացահատիկի առաքումները 300 հազար տոննայի հասցնելու Ադրբեջանի խնդրանքը: Առայժմ հայտնի չէ, թե ինչ պայմաններով են կնքվելու պայմանագրերը, քանի որ Ղազախստանին ձեռնտու կլինեն առաքումներ կատարել միայն տարադրամով կամ նավթամթերքների դիմաց: Մեկ տոննա ցորենը Ադրբեջանի վրա կնստի 180 դոլլար, որի կեսը կկազմեն տրանսպորտային ծախսերը:

Իռլանդիայի հանրապետական բանակը մերժել է զենքը հանձնելու գաղափարը

Իռլանդիայի հանրապետական բանակը մերժել է Լոնդոնի եւ Դուբլինի համատեղ առաջարկը՝ Հյուսիսային Իռլանդիայի գրոհայինների կողմից զենքի հանձնումը կազմակերպող եւ վերահսկող միջազգային հանձնաժողովի ստեղծման վերաբերյալ: Այս մասին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնի է դարձել Իռլանդիայի հանրապետական բանակի պաշտոնական ներկայացուցչի՝ Իռլանդիայի ռադիոյով արած հայտարարությունից: «Խոսք անգամ լինել չի կարող զենքը հանձնելու մասին», նշել է նա: Իռլանդիայի հանրապետական բանակը այդ պահանջը դիտում է որպես Լոնդոնի կողմից փորձ՝ խաղաղ ճանապարհով հասնելու այն բանին, ինչին չի կարողացել հասնել Իռլանդիայի բանակի հետ զինված պայքարի միջոցով:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Բանկային ցնցումը կարող է ախտաժացնել ֆոնդային շուկան

Ռուսաստանի բանկային ճգնաժամը հնարավորություն է տալիս «զտել» տնտեսության այդ գերհագեցված հատվածը: Համենայն դեպս թվում է, որ կառավարությունն ուզում է օգտագործել այդ հնարավորությունը: Իշխանությունները չեն հետապնդում անազնիվ բանկերին: Փոխարենը նրանք պետական պարտատոմսեր են գնում եւ կարճաժամկետ վարկեր տալիս առավել հուսալի բանկերին: Ազատ շուկայի օրենքների համաձայն, բարգավաճող բանկերը յոթել է սնանկանան կանխիկ դրամի կարճատեւ պակասի հետեւանքով, որը սնանկացողներին ստիպում է ձուլվել կամ խաղից դուրս գալ:

Ռուսաստանի 2800 բանկերից լերն են զբաղվում հաճախորդների իրական գործերով: Մեծամասնությունը շահույթ է ստանում ռուբլու փոխարժեքի շարունակվող անկման խաղից եւ պետական լրավճարների բաժնումից: Սակայն Ռուսաստանի դրամավարկային եւ ֆինանսաբյուջետային քաղաքականության խստացումը խարխլեց բանկերի վաստակի խախուտ սխեման, եւ հիմա հարյուրավոր բանկեր ստիպված կլինեն հեռանալ ասպարեզից:

Բանկային հատվածի այդ առողջացումը հետագայում բարենպաստ հնարավորություններ կստեղծի տնտեսության համար: Անհետաձգելի օգնության հատկացման մերժումը թույլ կտա մեծացնել Ռուսաստանի ֆինանսաբյուջետային եւ դրամավարկային քաղաքականության պատասխանատվությունը, ինչը կհրապուրի ներդրողներին: Թեեւ մոտ ժամանակներս պարտատոմսերի ու բաժնետոմսերի փոխարժեքը կարող է նվազել կանխիկ դրամի հայթայթման նպատակով բանկային ակտիվների վաճառքի հետեւանքով, խոշոր ներդրողները դա կարող են նպաստավոր առիթ համարել արժեթղթերի ձեռքբերման համար: Գլխավոր վտանգը ոչ թե ֆինանսական փլուզման հավանականությունն է, այլ այն, որ քաղաքական գործիչները, որոնցից շատերը ներկայումս բանկերի վրա են հենվում ընտրարշավները ֆինանսավորելիս, կփնտրեն իրենց խնդիրների լուծման ոչ շուկայական եղանակներ:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿՈՐԵԱ

Կիմ Յոնգը կդառնա՞ նախագահ

«Թեհրան թայմզ» թերթում տպագրված Ֆրանսպրես գործակալության լրատվության համաձայն, ակնկալվում է, որ Կիմ Յոնգը կդառնա Հյուսիսային Կորեայի նախագահը հանրապետության ազգային տոնի առթիվ կազմակերպված տոնակատարությունների օրերին:

Հայտնի է, որ Հյուսիսային Կորեան հանրապետություն է հռչակվել 1948 թվի սեպտեմբերի 9-ին, երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտին Ճապոնիայի անվերապահ կապիտուլյացիայի հետեւանքով Կորեական թերակղզու բաժանումից երեք տարի անց:

Տոկիոյի հավաստի աղբյուրներից ստացված տեղեկությունների հիման վրա, «Ճիհոն Կեյզայ» տնտեսագիտական հայտնի օրաթերթը նշել է, որ սեպտեմբերին նախագահ դառնալուն առընթեր, 1991 թվից ժողովրդական բանակի գլխավոր հրամանատարը հավանաբար կստանձնի նաեւ Հյուսիսային Կորեայի ուժեղագույն աշխատավորական կուսակցության առաջնորդի պաշտոնը, այդ կուսակցության հոկտեմբերի 10-ին լրացող հիմնադրման 50-ամյակի առնչությամբ:

Երկու բարձրագույն պաշտոնները թափուր են եղել անցյալ տարվա հուլիսի 8-ին վախճանված Կիմ Յոնգի հոր՝ Կիմ Իլ Սունգի մահից ի վեր: Պաշտոնական աղբյուրները պաշտոնների զբաղեցման երկարատեւ ձգձգումը բացատրում են մեկ տարի անընդմեջ սուգ պահելու անհրաժեշտությամբ, մինչդեռ արեւմուտքում այն կապում են երիտասարդ Կիմի առողջական վիճակի եւ երկիրը կառավարելու կարողության հետ:

Ճապոնիայում կորեացի բնակիչների ընդհանուր ասոցիացիան՝ Չոնգրիոնը արդեն իսկ սկսել է պատրաստություններ տեսնել Կիմի պաշտոնադրության կապակցությամբ: Ըստ թերթի, սեպտեմբերի 13-ին տպավող դրա կենտրոնական կոմիտեի ժողովը պետք է դառնա «պատմական»:

Նախատեսվում է, որ երկրի նորընտիր առաջնորդը հոկտեմբերին մասնակցի ՄԱԿ-ի հիմնադրման 50-ամյակի առթիվ կազմակերպված գագաթաժողովին:

ՀԱՖ

Մանդելան վստահ է, որ սպիտակները իրեն ձայն կտան

Հարավաֆրիկյան Հանրապետության նախագահ Նելսոն Մանդելան վստահ է, որ առաջիկա նոյեմբերի 1-ի ընտրություններին երկրի սպիտակամորթ բնակչության մեծամասնությունը կողմ կքվեարկի իր գլխավորած Աֆրիկյան ազգային կոնգրես (ԱԱԿ) կազմակերպությանը:

Գործարար շրջանների եւ քաղաքացիների հետ հանդիպման ժամանակ նա նշել է, որ գնալով ավելի շատ սպիտակամորթներ են համախմբվում իր կուսակցության շուրջ: «Նրանք գիտակցում են, որ մենք ներկայացնում ենք երկրում ամենակարեւոր քաղաքական հոսանքը», նշել է նա, անդրադառնալով ԱԱԿ-ի հեղինակությանը: Նա անհրաժեշտ է համարել սպիտակամորթների շրջանում ԱԱԿ-ի ղեկավար ներկայացուցիչների կողմից համապատասխան ընտրարշավ կազմակերպել անհրաժեշտ բացատրական աշխատանքներ տանելու նպատակով: «Այդ դեպքում ես վստահ եմ, որ նրանք մեզ թիկունք կկանգնեն», եզրափակել է նա: Այս մասին հաղորդել է Ֆրանսպրես գործակալությունը «Թեհրան թայմզ» թերթում:

ԿՀՎ-ին դեռ հայտնի չէ Էյմսի վաճառած գաղտնիքների թիվը

ԱՄՆ Կենտրոնական հետախուզական վարչությունում նախկին խորհրդային լրտես Օլդրիչ Էյմսն արդեն մեկուկես տարի է, ինչ ցմահ բանտարկության դատիժ է կրում մենախցում, Փենսիլվանիայի նահանգի Ալենվուդ քաղաքի բանտում: Միաժամանակ ԿՀՎ-ի եւ մյուս հետախուզական գործակալությունների ներկայացուցիչներից, հետաքննությունների համերկրային բյուրոյի խուզարկուներից, Պենտագոնի ներկայացուցիչներից կազմվել է «Վնասի պարզման թիմ», որը հենց Էյմսի եւ նրա գործին առնչված տարբեր հետախուզական գերատեսչությունների բազմաթիվ աշխատակիցների հարցաքննությունների հիման վրա փորձում է պարզել ԱՄՆ-ի անվտանգությանը Էյմսի պատճառած ամբողջ վնասը, բայց մինչեւ օրս արդյունքի չի հասել: Չի հաջողվել նույնիսկ պարզել, թե քանի մարդու է մատնել Էյմսը եւ քանի գաղտնի գործողություն ձախողել:

Առայժմ վիճակահանությամբ հայտնի է միայն, որ Օլդրիչ Էյմսի դավաճանության հետեւանքով խորհրդային Միությունում մահապատժի են ենթարկվել ԿՀՎ-ի հավաքագրած հետախուզության ու զինված ուժերի առնվազն 10 սպաներ եւ մի երկրորդյանն էլ բանտարկված է: Հակառակորդին Էյմսի հանձնած փաստաթղթերի թիվը հասնում է հազարների: Միայն «սառը պատերազմի» վերջին տարիներին ԽՍՀՄ-ի եւ Վարշավայի պայմանագրի երկրների դեմ ուղղված, բայց Էյմսի մեղքով ձախողված գործողությունները հաշվվում են հարյուրներով:

Զարմանալի չէ, որ «Վնասի պարզման թիմը», որը պետք է այս տարվա մարտին ներկայացներ իր հետազոտությունների ու եզրակացությունների, չկարողացավ դա անել: ԿՀՎ-ի նոր տնօրեն Ջոն Դեյչը անբավարար համարեց թիմի զեկուցագրի նախագիծը: Զեկուցագրի հանձնման նոր ժամկետ է նշանակվել 1995 թ. նոյեմբերը:

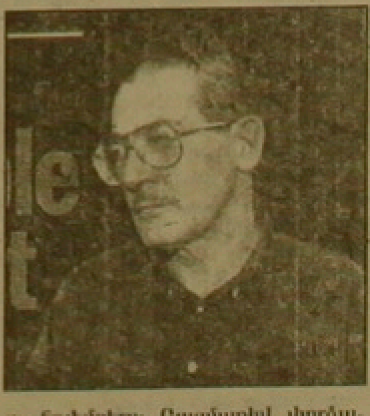

Բազմաթիվ փորձագետների կարծիքով թիմն այս անգամ եւս դժվար թե հասցնի եզրակացության հանգել: Հոռետես են նույնիսկ ԿՀՎ-ի պաշտոնական անձինք: Նրանք մղձավանջի մեջ են, քանզի չիմանալով ԿՀՎ-ին Էյմսի պատճառած վնասի ամբողջ ծավալը, անհնար է առանց բացառելի վտանգի շարունակել տեղեկատվության հավաքումն ու գործողությունների անցկացումը շատ ոլորտներում, «Էլենճայից ու Հռոմից մինչեւ Վաշինգտոն», ինչպես գրում է «Նյու Յորք թայմզը»: Թերթը դառը հեգնանքով նշում է, որ Էյմսի գործունեության հետեւանքով «ռուսական հետախուզական մարմինները գիտեն ԿՀՎ-ի բյուջեի, կառուցվածքի, աշխատակիցների եւ ծրագրերի մասին անհամեմատ շատ բան, քան իրենք ամերիկացիները, բացառությամբ շատ քչերի»:

Փորձագետները դա բացատրում են նրանով, որ խորհրդային հետախուզության համար գաղտնի փաստաթղթեր հանձնած Էյմսը ամենից հաճախ չի իմացել դրանց բովանդակությունը, իսկ շատերի բովանդակությունը մոռացած է եղել: Ավելին, ամեն անգամ խորհրդային սպաների հանդիպման ներկայանալիս Էյմսը եղել է հարբած վիճակում: Ներկայումս հարցաքննությունների ժամանակ խառնաշփոթությունը մեծանում է նաեւ այն պատճառով, որ Էյմսը երբեմն ասում է ճշմարտությունը, բայց ինքն էլ դրանում վստահ չէ, քանի որ ժամանակին հարբած է եղել:

Կառավարության փորձագետներից ոմանք, չցանկանալով նշել իրենց անունները, պնդում են, թե Էյմսի ցուցմունքների հավաստիության խնդիրը երբեք էլ վերջնականապես չի լուծվի: Պարզվում է, որ Էյմսը չի իմացել նույնիսկ իր մատնած գործակալների մի մասի անունները եւ պատկերացում չի ունեցել նրանց գործունեության բնույթի մասին: Իսկ ԿՀՎ-ում պահվող գործերն այս առումով բնավ էլ հստակ չեն:

Վերջապես ԿՀՎ-ին Էյմսի պատճառած եւս մեկ անուղղելի վնասի մասին: Դա անբուժելի բարոյական վնասն է եւ ԿՀՎ-ի վարկին հասցված հարվածը: ԿՀՎ-ի նախկին տնօրեն Ջեյմս Վուլսին խոստովանում է, որ Էյմսի գործի հետեւանքով «ԿՀՎ-ն հանրային ծաղրածուների առարկան է դարձել»:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մեծ արտիստական կարիերա

Օգոստոսի 27-ին Ազգային օպերային թատրոնում մենահամերգով հանդես եկավ նույն թատրոնի մեներգչուհի Էմմա Պաղիկյանը, որի յուրահատուկ ելույթը, ըստ երաժշտագետների տիրապետող կարծիքի, վիրտուոզի սահմաններից հեռու չի գնում: Այսօր նրա անունը հազվադեպ է երևում նույն թատրոնի ազդագրերում, նրա հետ աշխարհի հայտնի համերգասրահներ ու բեմեր պայմանագրեր են կնքում: Նրա արտիստական երկարակեցության գաղտնիքների մասին շատերն են շշնջում: Մեր զրույցն անդրադառնում է նաև դրանց:

— Արվեստաբաններն ասում են, թե ցանկացած օպերային թատրոնի դեմքով կերտի երգչուհի Էմմա Պաղիկյանը:

— Աշխատում եմ անել այն, ինչ կարող եմ: Հատկապես արտասահմանյան մամուլի կարծիքներից եմ իմանում իմ մասին: Հոդվածներում միշտ նշվում է՝ երգչուհի Հայաստանից: 1983-ից Սպենդիարյան թատրոնի մեներգչուհի եմ, արտասահմանում աշխատանքս համատեղում եմ:

— Հայ ունկնդիրն այսօր Ձեր դահլիճը առավել միշտ ունենա, մանավանդ որ օպերային մեծ անունները Հայաստան չեն գալիս: Երևանյան ունկնդիրը Ձեզ ինչպե՞ս ընդունեց:

— Չնայած դրսում ինձ միշտ հոտնկայս են ընդունում, բայց իմ ամենաերջանիկ պահերն ապրում եմ Հայաստանում: Իսկ հայ ունկնդիրը տարբերվում է իր համեստությամբ, զուսպ է:

— «Բիս» ու «բրավո» ի՞նչ է զգում:

— Գերմանիայում առաջին համերգս Համբուրգի Կոնցերտհաուզ դահլիճում էր, 2000 մարդ էր: Երբ համերգն ավարտվեց, ինձ թվաց, թե [illegible]կները փուլ են գալիս: [illegible]ավարտից անմիջապես [illegible] էր, ու ես էի վախեցել: Չգիտեի, որ զուսպ գերմանացիները «բիս» ու «բրավո» գոռալուց բացի, ծափահարում են նաև ոտքերով դոփում էին: Հետո իմպրեսարիոն բացատրեց, որ դա լավագույն ընդունելությունն է:

— Ասում են, թե տիրապետում եք յոգային, և Ձեր երգեցողական այդ տեխնիկան հիմնված է դրա վրա:

— Սկզբնական շրջանում, երբ երգեցողություն էի սովորում, յոգային ծանոթ չէի: Ինդիրա Գանդիի Խորհրդային Միություն գալու կապակցությամբ ամսագրերում յոգայի մասին կցկտուր նյութեր երևացին: Կարդալուց հետո հասկացա, որ առանց տեղյակ լինելու տարիներ շարունակ նույն վարժություններն եմ արել, տառապելով վերջապես գտել եմ այն, ինչ կարող էի գտնել մի գիրք կարդալով: Չնայած միայն կարդալով դժվար լիովին տիրապետել, ինքդ ներսի հասնես դրան: Դասատուս Մելանյա Զոլախյանը, նկատեց, որ տիրապետում եմ շնչառությանս: Մնացածը անենք շղթայաձև, բաց խորը շնչառությունը (որին մասնակցում է ամբողջ մարմինը) ես գտա: Բայց այս բոլորը կլինի, երբ փիլիսոփայական տեսակետից հասել ես ինքնատիրապետման: Մոտ 30 տարվա աշխատանք է սա:

— Նույնն ուսուցանո՞ւմ եք:

— Այո: Լսում եմ երգչուհուն, միայն ձայնի միջոցով հասկանում, թե օրգանիզմի որ հատվածը չի մասնակցում, և նրա ուշադրությունը բևեռում դրա վրա: Նաև հիշեցնում գաղափարապես տիրապետել օրգանի մի յուրահատուկ կեցին և հոգեպես վերարտադրել բոլոր կերպարների վերլուծությունները: Անուշին ճիշտ հասկանալու համար Լոռի գնացի: Նույն կյանքով ապրեցի, ինչ Անուշի հասակակիցները: Կերպարը ճիշտ վերարտադրելուն [illegible] օգնեց մի դիպված. տուն էի գալիս, ավտոբուսի մեջ մի խելագար աղջիկ տեսա: Չնայած հոգեբանորեն ճնշվում էի, բայց ուշադիր հետևեցի յուրահատուկ շարժումին: Արտիստը լուսանկարչի նման ակնթարթները միշտ «տպի» իր մեջ, հետո նաև վերարտադրի: Բացի այդ, ներսում նստած մի երկրորդի ներկայությունն անընդհատ կա: Նա է հսկում իմ գործողությունները, իր վերաբերմունքն արտահայտում:

— Ձեզ ծանոթ երգիչներից շատե՞րն են յոգային դիմում:

— Մինչև հիմա չեմ լսել: Երգեցողությունը, մանավանդ օպերայինը, դժվար արվեստ է: Կատարելության հասնելու համար հարկավոր են բազմաթիվ գործոններ:

— Երաժշտագետները բազմիցս կարծիք են հայտնել, որ Ձեր դարագայում դրանք ոչ միայն առկա են, այլև տարեցտարի «բարձրացվում են» հետաքրքիր երանգներով: Իսկ մի քանի տարի առաջ նշեցին Էմմա Պաղիկյանի կոլորատուրային սոպրանոն փոխվեց դրամատիկ կոլորատուրայի:

Շեմախանյան թագուհու դերերգը Ռիմսկի Կորսակովի «Ոսկե աքաղաղը» օպերայում. Մեծ թատրոն

— Միշտ չէ ասել՝ փոխվեց: Սանկտ Պետերբուրգի կոնսերվատորիայից հետո երբ Հայաստան եկա, այստեղ անծանոթ էին, որ դրամատիկ գործեր էլ եմ երգում: Իմ ձայնի ձայնաստիճանը բնածին է: Փոքր հասակից ձայնս հնչում էր փոքր օկտավայից մինչև 5-րդ օկտավայի սահմաններում: Գինեսի գրքում գտա, որ ֆրանսիացի մի երգչուհի է միայն 3-րդ օկտավայի սի բեմոլ հնչեցնում: Հայտնի Իմա Սումակը առանց միկրոֆոնի երգել չէր կարող (նրա դիապազոնն լինելը վիճելի խնդիր է դառնում): Էլի բազմաթիվ անուններ կան, բայց չմոռանանք նրանք Գինեսի գրքում են:

— Ասում են՝ ցանկացած ժամանակ 4-րդ օկտավայի դո կարող եք հնչեցնել՝ սկսելով փոքր օկտավայի դոյից:

— Այո: Ստացվում է, որ ես երգում եմ և մեցցո սոպրանոյի, և դրամատիկ սոպրանոյի, և ամուր սոպրանոյի, և լիրիկ, և կոլորատուրային սոպրանոյի համար գրված ստեղծագործություններ: Նույնիսկ կոլորատուրայից մեկ-երկու օկտավա բարձր: Ձայնի դիապազոնս խնդիր չունեմ, քանի որ գիտակցաբար եմ դրանք «ստեղծում»: 1984-ից սկսած դադարեցրել եմ ձայնավարժությունները անելը:

— Այսօր Հայաստանից շատ երաժիշտներ դրսում փայլուն համերգներ են տալիս, բայց էժան աշխատուժ են դառնում: Ձեզ հետ կնքված պայմանագրերն ինչպիսի՞ն են:

Երգելիս միշտ ստացել եմ նույն վարձաչափը, ինչ դրսի լավագույն երգիչներն են ստանում: Լսել եմ, որ շատ իմպրեսարիոներ օգտվում են, որ ԽՍՀՄ երկրներում վարձատրությունը ցածր է, և շատ պրոֆեսիոնալներ էժան աշխատում են նկատվում:

— Եղե՞լ է պահ, երբ մտածել եք, որ Ձեզ չհասկանալով ըստ արժանույն չգնահատեցին:

— Հուրախություն ինձ չեմ ապրել: Ուրիշ բան, որ ինչ երկրներ եմ հիշում, որ ինձնից գոհ մնացած լինեմ: Վերջին համերգի առիթով էր, երբ Վիլեն Չարչօղլյանի մոտ դժգոհեցի, ասաց՝ Դու նման ես աշխարհի ամենալավ ջութակահար Խեյֆեցին, որը ոչ մի համերգից հետո ինքն իրենից գոհ չէր լինում:

— Մոսկվայում կայանալիք հայ մշակույթի օրերին Էմմա Պաղիկյանը մասնակցելո՞ւ է:

— Գուցե մասնակցեմ առանձին համերգով: Օպերային թատրոնը ինձ որևէ առաջարկություն չի արել: Առաջարկել է Ազգային ֆիլհարմոնիկ գործակալության տնօրեն Լևոն Մովսիսյանը:

— Աշխարհի տարբեր թատրոններում այսօր Սպենդիարյան թատրոնի մեներգիչները բազմաթիվ են: Դա վկայո՞ւմ է հայ կատարողական ներկայանալի դպրոցի մասին:

— Հայ ազգը հարուստ է գեղեցիկ ձայներով: Այսօր նախկինում խնամված ձայները են դրսում հնչում: Ինչ վերաբերում է մեր օպերային թատրոնին, համաշխարհային չափանիշներով այստեղ օպերային արվեստ դեռ չեմ տեսնում: Հատուկենտ մարդիկ կան:

— Ո՞ւմ եք առանձնացնում:

— Գեղամ Գրիգորյանին, Բարսեղ Թումանյանին, կամերային երգչուհիներից Արաքս Դավթյանին:

— Օպերային մեծ աստղերի հետ առիթ ունեցե՞լ եք երգել:

— Պավարոտիի հետ փոքրիկ մի հիշողություն կա: Ֆրանսիայում երգել եմ հայտնի բարիտոն Ժոզե Վան Դամի հետ, խաղացել տենոր Առուգյալի, Մարգարիտա Պրայսի հետ:

— Ե՞րբ եք Հայաստան վերադառնալու:

— Հայաստանից ոչ մի տեղ դեռ չեմ գնացել: Պարզապես ձմռանն աշխատում եմ արտասահմանում, իսկ ամառը վերադառնում Հայաստան:

— Կառավարությունը խոստացել է այս տարի ջեռուցել օպերային թատրոնը: Կարելի՞ է ենթադրել, որ Ձեր բացակայությունն ավելի քիչ կզգանք:

— Երբ Սպենդիարյան թատրոնը ինձ հրավիրի արդեն որոշակի դերերգերում հանդես գալ, իհարկե, կկարողանամ վերադառնալ: Առայժմ թատրոնի կողմից որևէ ներկայացման մեջ խաղալու հստակ առաջարկ չի արվել: Այնպես է ստացվում, որ միշտ ես եմ կարոտում իմ հանդիսատեսին: Գնում եմ օպերային թատրոն ու համերգ [illegible]:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԱՓՅԱՆ

ՆԿԱՐՉԻ ՏՈՒՆ

Բացվեց Տիգրան Թոխմաջյանի ցուցահանդեսը

Երեկ, Երեւանի Նկարչի տանը բացվեց հայ գեղանկարիչների ավագագույն սերնդի ներկայացուցիչներից մեկի՝ Տիգրան Թոխմաջյանի առաջին անհատական ցուցահանդեսը: Բացման խոսքով հանդես եկավ քանդակագործ Ղուկաս Չուբարյանը: Նա հանրապետական ցուցահանդեսներում բազմաթիվ անգամ ներկայացել է կոմպոզիցիոն թեմատիկ աշխատանքներով, իսկ այս անգամ նկարչի տանը ցուցադրեց հիմնականում բնանկարներ եւ գյուղական կենցաղ պատկերող նկարներ, որոնք նախկինում չեն ցուցադրվել: Ցուցահանդեսում ներկայացված է ավելի քան 100 աշխատանք. 80-ից ավելի գեղանկար եւ 35 գրաֆիկական աշխատանք, որոնք Թոխմաջյանը ստեղծել է վերջին 35 տարիների ընթացքում («Արագած», 1960, «Գառնի», 1965, «Հովիվներ», 1995 եւ այլն): Տիգրան Թոխմաջյանը զբաղվել է նաեւ գրքերի նկարազարդմամբ: Ցուցահանդեսում ներկայացված են «Նոր Կտակարան» եւ «5-րդ դար» նկարաշարերը:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ

Հոկտեմբերին Հայաստանում կանցկացվեն պոեզիայի օրեր

ԵՐԵՒԱՆ, 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ: Հոկտեմբերի 2-րդ կեսին Հայաստանում կանցկացվեն պոեզիայի օրեր: Դրանց կմասնակցեն Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Վրաստանի հայտնի եւ սկսնակ բանաստեղծներ, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ի եւ այլ երկրների հայ վարպետներ:

«Դա այդ կարգի առաջին խոշոր տոնը կլինի Հայաստանում», ասաց Ազգային ֆիլհարմոնիկ գործակալության նախագահ Լեւոն Մովսիսյանը: Տոնը կընդգրկի ողջ հանրապետությունը: Օրերի մասնակիցները կլինեն Թումանյանի եւ Իսահակյանի ծննդավայրերում, տարբեր քաղաքներում ու շրջաններում: Նախատեսվում է առանձին երեկույթներ նվիրել հայ միջնադարյան, ժամանակակից եւ դասական պոեզիային, Հովհաննես Շիրազի ստեղծագործությանը:

Բանաստեղծները հանդիպումներ կունենան դպրոցականների, ուսանող երիտասարդության հետ: Պոեզիայի օրերը կուղեկցվեն թեմատիկ ցուցահանդեսներով, նոր գրքերի վաճառքով: Գրասերները հնարավորություն կստանան դրանք ձեռք բերել հայտնի բանաստեղծների ինքնագրերով, որոնք այդ օրերին կանգնած կլինեն գրախանութների եւ կրպակների վաճառասեղանների մոտ:

ԱՌՕՐԵԱՅ ՀՈԳՍԵՐ

Պարարվեստի ուսումնարանին՝ առավել ուշադրություն

ԵՐԵՒԱՆ, 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ: «Երեւանի պարարվեստի պետական ուսումնարանը Հայաստանում միակն է, որտեղ երիտասարդությունը տիրապետում է պարի այբուբենին: Ըստ որում, այնտեղ սովորում են ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ մերձավոր ու հեռավոր Սփյուռքի պատանիներ եւ աղջիկներ: Ուսումնարանի շրջանավարտներն այսօր էլ պատվավոր տեղեր են գրավում միջազգային մրցույթներում, տարբեր երկրների բալետային խմբերում: Բայց սխալ կլինի կարծել, թե ուսումնարանը գործում է ամբողջ ուժով», ասաց ուսումնարանի փոխտնօրեն Յասմիկ Մարկոսյանը:

Նրա խոսքերով, վերջին տարիներին ուսումնարանն ստիպված է լուծել մի շարք խնդիրներ, որոնք երբեմն անլուծելի են ընդհանուր տնտեսական իրավիճակում: Բանը միայն դասատուների 2000 դրամանոց աշխատավարձը չէ: Միջոցները չեն բավականացնում ամենաանհրաժեշտ գույքի ձեռքբերման համար: Ավելին՝ արդեն երրորդ տարին է, ինչ ձմռանը ուսումնարանում պարապմունքներ չեն անցկացվում: Չկա ոչ միայն ջեռուցում, այլեւ էլեկտրաէներգիա: Վերջինս բացակայում է մինչեւ օրս, չնայած շուրջօրյա էլեկտրամատակարարման համար ստացված թույլտվությանը: «Այդ պատճառով մեր մասնագետներից շատերը ստիպված են ձմռանը մեկնել հանրապետությունից, որպեսզի փող վաստակեն», ասաց Մարկոսյանը:

Երեւանի պարարվեստի ուսումնարանը բյուջետային հաստատություն է եւ ֆինանսավորվում է մշակույթի, երիտասարդության ու սպորտի նախարարության կողմից: «Սակայն հատկացվող միջոցներն ակնհայտորեն անբավարար են: Ուստի, մենք հովանավորներ ենք փնտրում», նշեց Յասմիկ Մարկոսյանը:

Հոկտեմբերի սկզբներին ուսումնարանը կնշի իր յոթանասունամյակը: Նախարարությունը որոշակի գումար է տրամադրել հանդիսավոր միջոցառման կազմակերպման համար: Բայց գուցե որեւէ մեկն ուզենա օգնե՞լ ուսումնարանին:

ԱՄՆ

Ճանաչված լրագրողի հիշատակին

Կալիֆորնիայի «Հայկական կինոյի հիմնադրամը» հայ ազգային մշակույթը ներկայացնող մի շարք տեսաժապավեններ է նվիրել Ֆրեզնոյի հայկական ազգային վարժարանին՝ ի հիշատակ վերջերս վախճանված միջազգային համբավի լրագրող Ռոժեր Թաթարյանի: Ինչպես վկայում է հիմնադրամի նախագահ Մայքլ Յակոբյանը, սփյուռքում Թաթարյանի վաստակը անմոռանալի է նաեւ հայկական ֆիլմարվեստի պրոպագանդման գործում: 1982 թվականին Ռուբեն Մամուլյանի եւ Շառլ Ազնավուրի հետ նա ընտրվել է որպես հիմնադրամի առաջին երեք պատվավոր անդամներից մեկը: Նրա ֆիլմերը հաղթող են ճանաչվել 13 միջազգային փառատոներում: Թաթարյանը ժամանակին եղել է «Յունայթեդ պրես ինտերնեշընըլ» գործակալության գլխավոր խմբագիրը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Էլիզաբեթ Թեյլորը բաժանվում է յոթերորդ ամուսնուց

Ընդամենը չորս տարի տեւեց Հոլիվուդի առասպել, աշխարհահռչակ կինոաստղ Էլիզաբեթ Թեյլորի եւ նրա յոթերորդ ամուսնու՝ շինարար բանվոր Լարի Ֆորտենսկիի երջանկությունը: Մամուլին տրված սենսացիոն հայտարարության մեջ ամուսինները հայտարարեցին, թե իրենք որոշել են միառժամանակ բաժանվել, որպեսզի անցյալ փորձություն անցնեն: Նախկինում [illegible] երկու անգամ ամուսնա[illegible] Ֆորտենսկին մեկնել է [illegible]րքի 7 միլիոնանոց առանձ[illegible]:

digitised by A.R.A.R.@

ԵՎՐՈՊԱ-96

Մեծ ֆուտբոլի տոն հին աշխարհամասում

ՀՀ հավաքականը Եվրոպայում 44-րդն է

Այսօր Եվրոպայի առաջնության ընտրական բոլոր 8 խմբերում կկայանան հերթական հանդիպումները: Նախորդ համարում նշել էինք, թե ինչ կազմով է Հայաստանի հավաքականը մեկնել Սկոպյե, ուր մրցելու է Մակեդոնիայի հավաքականի հետ: Մեր խմբի առաջատարը Իսպանիայի ընտրանին սեփական հարկի տակ ընդունելու է Կիպրոսի թիմին: Մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել Բելգիա-Դանիա հանդիպումը, որը կարող է որոշիչ լինել եզրափակիչ փուլի ողեգրերի համար պայքարում: Մնացած խմբերում կհանդիպեն.

1-ին խումբ
Ֆրանսիա-Ադրբեջան
Սլովակիա-Իսրայել
Լեհաստան-Ռումինիա

3-րդ խումբ
Շվեդիա-Շվեյցարիա
Թուրքիա-Հունգարիա

4-րդ խումբ
Իտալիա-Սլովենիա
Լիտվա-Ուկրաինա

5-րդ խումբ
Չեխիա-Նորվեգիա
Լյուքսեմբուրգ-Մալթա
Հոլանդիա-Բելառուս

6-րդ խումբ
Ավստրիա-Իռլանդիա
Լատվիա-Լիխտենշտեյն

7-րդ խումբ
Գերմանիա-Վրաստան
Ուելս-Մոլդովա
Ալբանիա-Բուլղարիա

8-րդ խումբ
Շոտլանդիա-Ֆինլանդիա
Ֆարերյան կղզիներ-Ռուսաստան
Սան Մարինո-Հունաստան

ՈՒԵՖԱ-ի անդամ երկրների դասակարգման վերջին ցուցակում Հայաստանի հավաքականը զբաղված է ընդամենը 44-րդ տեղը: Ինչ խոսք, ցուցակում ընդգրկված 48 երկրների մեջ նման դիրքը ամենեւին նախանձելի չէ: Սակայն մեր հավաքականը եւ ակումբները շատ քիչ պաշտոնական հանդիպումներ են անցկացրել եւ բնավ էլ, դա մեր ֆուտբոլի արժանի գնահատականը չէ: Հայաստանից բարձր դիրք են գրավում այնպիսի ոչ ֆուտբոլային երկրներ, ինչպիսիք են Լիխտենշտեյնը, Լյուքսեմբուրգը, Ֆարերյան կղզիները եւ այլն: Կասկածից վեր է, որ շուտով ամեն ինչ իր տեղը կընկնի եւ Հայաստանի անունը կնշվի ավելի արժանապատիվ դիրքերում: Ցուցակը գլխավորում է Իտալիան: Իսպանիան, որը ՖԻՖԱ-ի դասակարգմամբ, աշխարհում 3-րդ տեղում է, ՈՒԵՖԱ-ի դասակարգմամբ զբաղեցնում է 4-րդ տեղը: Ավելին, Նորվեգիան ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի վերջին դասակարգմամբ, տեղափոխվել է 2-րդ տեղ եւ զիջում է միայն աշխարհի ռեկորդակիր Բրազիլիայի հավաքականին, իսկ ՈՒԵՖԱ-ի դասակարգմամբ, Նորվեգիան միայն 20-րդ տեղում է: Զարմանալի ոչինչ չկա: ՖԻՖԱ-ի դասակարգման ցուցակում հաշվի են առնում միայն ազգային հավաքականների խաղերը, իսկ Նորվեգիայի հավաքականը գերազանց է հանդես գալիս Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարում: ՈՒԵՖԱ-ն իր դասակարգման համար հիմք է ընդունում ոչ միայն հավաքականների, այլեւ ակումբների եվրոպական մրցաշարերում ունեցած ելույթների արդյունքները:

Ահա ՈՒԵՖԱ-ի վերջին դասակարգման ցուցակը եւ երկրների գործակիցները

1.	Իտալիա	63,884
2.	Ֆրանսիա	45,283
3.	Գերմանիա	40,307
4.	Իսպանիա	39,098
5.	Անգլիա	38,333
6.	Պորտուգալիա	34,000
7.	Ռուսաստան	31,300
8.	Բելգիա	30,400
9.	Հոլանդիա	28,450
10.	Թուրքիա	23,749
11.	Ավստրիա	21,450
12.	Հարավսլավիա	21,000
13.	Հունաստան	20,500
14.	Դանիա	20,000
15.	Շվեդիա	18,000
16.	Շոտլանդիա	16,550
17.	Շվեյցարիա	15,500
18.	Լեհաստան	14,916
19.	Ռումինիա	14,150
20.	Նորվեգիա	12,323
21.	Իսրայել	12,166
22.	Հունգարիա	11,916
23.	Խորվաթիա	11,500
24.	Կիպրոս	10,665
25.	Ուկրաինա	10,322
26.	Վրաստան	9,000
27.	Իսլանդիա	8,666
28.	Լատվիա	8,500
29.	Ֆինլանդիա	8,416
30.	Սլովակիա	7,999
31.	Սլովենիա	7,666
32.	Բուլղարիա	7,583
33.	Չեխիա	5,000
34.	Ուելս	5,000
35.	Հյուսիսային Իռլանդիա	4,998
36.	Իռլանդիա	4,665
37.	Բելառուս	4,000
38.	Մալթա	3,998
39.	Ալբանիա	3,333
40.	Լիխտենշտեյն	3,000
41.	Լիտվա	2,500
42.	Լյուքսեմբուրգ	1,999
43.	Ֆարերյան կղզիներ	1,500
44.	Հայաստան	1,000
45.	Մակեդոնիա	1,080
46.	Մոլդովա	1,000
47.	Էստոնիա	0,500
48.	Ադրբեջան	0,000

Ի՞նչ փոփոխություններ կլինեն այս ցուցակում այսօրվա խաղերից հետո:

ԱՇՈՏ ՊՈՅԱՃՅԱՆ,
Փարիզ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Բեսկովը ցանկանում է հեռանալ, «Դինամոն» դեռ չի կողմնորոշվել

Մոսկվայի «Դինամո» ֆուտբոլային ակումբի ղեկավարությունը դեռ վերջնականորեն չի քննարկել թիմի ավագ մարզիչ Կոնստանտին Բեսկովի հրաժարականի դիմումը: Ինչպես հայտնի է, Ռուսաստանի առաջնության հերթական խաղում դինամոյականները 0-2 հաշվով պարտություն կրեցին Մոսկվայի «Սպարտակից», եւ հենց այդ խաղից հետո Բեսկովը, բոլորի համար անակնկալ, հրաժարական տվեց: Ենթադրվում է, որ փորձառու մասնագետը մինչ այդ էլ լուրջ տարաձայնություններ է ունեցել ակումբի ղեկավարության հետ, որոնք չէին հրապարակվում: Խոսվում է նաեւ, որ Բեսկովի քայլը տակտիկական է: Ինչեւէ, առայժմ խրախճանքը մնում է անորոշ, իսկ սեպտեմբերի 14-ին, Եվրոպայի գավաթակիրների գավաթի 1/16 եզրափակիչում «Դինամոն» առաջին խաղում հյուրընկալելու է Երեւանի «Արարատին»: Մոսկվայի մարզական շրջանակներում նշում են, որ Բեսկովի հետ կամ առանց նրա, դինամոյականները խաղալու են միայն հաղթանակի համար:

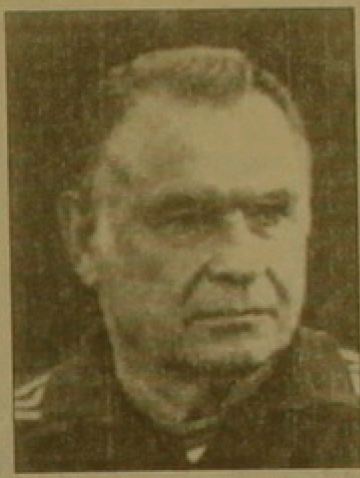

ԱՐՍԵՆ-ՊՐԵՍ

ԽԾԱՆԿԱՐ

Արդյունքը կարող էր եւ ավելի բարձր լինել

Սոֆիայում ավարտվեց սամբո ըմբշամարտի աշխարհի առաջնությունը, որին մասնակցում էին նաեւ Հայաստանի մարզիկներ[illegible]: Մեծահասակների մրցաշարում փայլուն հանդես եկավ աշխարհի բազմակի [illegible]ոնի, վանաձորցի Յուրիկ Մանուկյանը, որը, հաղթելով Ռուսաստանի, [illegible]իայի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչներին, դուրս եկավ եզրափակիչ: Եզրափակ[illegible]ում նա հանդիպեց Պյոտր Կրոտկոյի հետ (Բելառուս) եւ 57 կգ քաշային կար[illegible]ում արժանիորեն հռչակվեց աշխարհի չեմպիոն: Երիտասարդների մրցաշար[illegible]ւմ ա[illegible]ծանակի կարողացավ արժանանալ նույնպես միայն մեկ ըմբիշ` հրազդանցի Արայիկ Մարտիրոսյանը (70 կգ): Հայաստանի պատվիրակները Սոֆիայում [illegible] եկան ոչ լիակազմ թիմերով, որը, ցավոք, ազդեց ընդհանուր արդյունքի վրա:

ԱՐՍԵՆ-ՊՐԵՍ

Ով ինչքան է ստանում

Թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնության մասնա[illegible] [illegible] աստղաբաշխական հոնորարներ են ստանում, դա, ինչպես ասում են, [illegible]ներից մեկն է, իսկ ինչքան գումար են ստանում այն մարզիկնե[illegible] [illegible] մեծ փառքի չեն արժանացել: Հայաստանի ներկայացուցիչ Սա[illegible] [illegible]ն, օրինակ, մրցաշարի երկրորդ փուլում հաղթանակ տանելով [illegible] [illegible]ւփիուս Անդրեյ Մեդվեդեւի նկատմամբ, ստացավ 23 հազար 25[illegible] [illegible]նկային չէ:

ԱՐՍԵՆ-ՊՐԵՍ

Մարադոնայի վերադա[illegible]ծ ֆուտբոլ

Արգենտինացի հանրահայտ Դիեգո Մարադոնա[illegible] [illegible]սեւ որակազրկումից հետո նորից վերադառնալու է մեծ ֆուտբոլ: Սեպտ[illegible] [illegible] 30-ին Սեուլում կկայանա Հարավային Կորեայի հավաքականի եւ Բոկա Ջունիորսի «Բոկա Խունիորս» թիմի ընկերական հանդիպումը, որտեղ հանդես կգա Մարադոնան: Հաղորդելով այս մասին, անգլիական մարզական մամուլը տեղեկացնում է նաեւ, որ Մարադոնան չի սահմանափակվելու միայն ֆուտբոլային ելույթներով «Բոկա Խունիորսի» կազմում, այլ մեծ ցանկություն ունի հասարակական գործունեություն ծավալել սպորտում: Սեպտեմբերի 18-ին նա մասնակցելու է Փարիզում կայանալիք ֆուտբոլիստների համաշխարհային համաժողովին:

ԱՐՍԵՆ-ՊՐԵՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Նախարարը` գյուղական մարզիկների հովանավոր

ԴԵՐԵՆԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Գյուղատնտեսության եւ պարենի նախարարության շտաբի հերթական նիստում քննարկվող հարցերից մեկը զուգեւ անսովոր էր շտաբի անդամների համար:

«Բայց այսօր, արտադրությունից բացի, մեզ անհրաժեշտ է քննարկել նաեւ այլ բնույթի հարցեր, ասում է նախարար Ալեքս Ռսկանյանը: Մեր հյուրերն են անվանի մարզիկներ, որոնք ներկայացնում են մեր «Սեւան» մարզական ընկերությունը, որի հարցերով, նրա հաջողություններով ու հոգսերով զբաղվելը այսուհետ գտնվելու է մեր նախարարության ուշադրության կենտրոնում»:

Նախարարի այս ներածական խոսքից հետո «Սեւան» մարզական ընկերության նախագահ Ռոբերտ Տիգրանյանը ներկայացրեց վերջերս ԱՄՆ-ի Ատլանտա քաղաքում անցկացված ազատ ոճի ըմբշամարտի աշխարհի առաջնության հաղթող, Արտաշատի շրջանի Քաղցրաշեն գյուղի բնակիչներ Արա Գեւորգյանին, Եվրոպայի դասակարգման չեմպիոն եւ աշխարհի առաջնության արծաթե մեդալակիր Ռուդիկ Մարգարյանին: Գյուղական մարզիկների հաջողությունները պատահական չեն: Ավելի քան 15 հազար պատանիներ են մարզվում գյուղական մարզադպրոցներում: 174 մարզիկներ հանրապետության տարբեր մարզաձեւերի հավաքականներում են ընդգրկված, որոնցից 16-ը մրցանակակիրներ են: Վերջին երկու տարում 16 մարզիկներ արժանացել են միջազգային կարգի սպորտի վարպետի կոչման: «Սեւան» մարզական ընկերությունը նորաստեղծ նախարարության կողմից ցույց տրվելիք օգնությունը եւ նրա կողմից ուշադրության արժանանալը անկասկած կարեւոր դեր կունենա մարզական նորանոր հաջողությունների հասնելու գործում:

Այնուհետեւ նախարարը դրամական պարգեւներ հանձնեց անվանի մարզիկներին ու նրանց մարզիչ Ռազմիկ Գոլեցյանին, ցանկանալով հաջողություններ նաեւ օլիմպիական խաղերում: Վերջինս շնորհակալություն հայտնելով ցուցաբերած հոգատարության համար, միաժամանակ ասաց, որ կանեն ամեն ինչ հանրապետության մարզական պատիվը բարձր պահելու, օլիմպիական չեմպիոնի տիտղոսակիր դառնալու համար:

Բամբիկը վառում է
ՍԱՄՎԵԼ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

ՔՆԻՍՄԵՔՍՏՈՒՐ
ԵՐԵՎԱՆ
ՖԻՐՄԱՆ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է
հրապուրիչ ծովային ճանապարհորդության «Ֆյոդոր Շալյապին» նավամատյանի ջերմանավով:
Գինը` սկսած $550 (դրամով բաց կուրսի)
Կրուիզ No. 4 (21.09.95 - 05.10.95 / 15 օր)
Օդեսա - Պիրեյ (Աթենք) - Պորտ-Սաիդ - Աշդոդ (Երուսաղեմ) - Խայֆա - Անթալիա - Ստամբուլ - Օդեսա

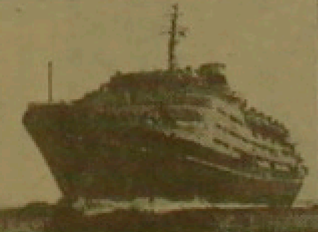

Ռոմանտիկայի եւ ֆուտբոլի սիրահարների համար
Ճանապարհորդություն դեպի Դանիա
- Հայտնի էքսկուրսիոն ծրագիր միջնադարյան ամրոցների եւ գարեջրագործարանի այցելությամբ
- Բացառիկ հնարավորություն ներկա լինելու ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ԴԱՆԻԱ - ՀԱՅԱՍՏԱՆ հանդիպմանը
Նախնական գրանցումը մինչեւ 20.09.95

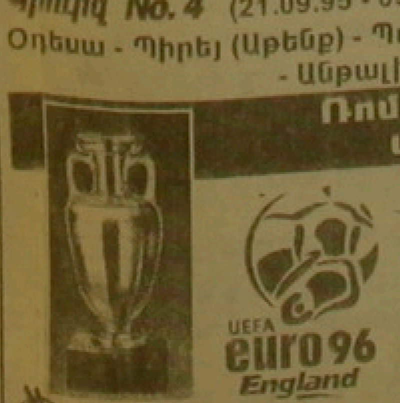

Զանգահարեք` 52-39-08
HЭIMEXTOUR

digitised by A.R.A.R.@

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ

Հայաստանի Հանրապետությունում
1995 թ. սեպտեմբերի 26–28-ը
Հայաստանի Հանրապետության
ԱՌԵՎՏՐԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԸ
կազմակերպում է Գերմանիայի 400-ից ավելի առաջատար ձեռնարկությունների արտադրանքի կատալոգային ցուցահանդես, որին կներկայացվեն հետեւյալ ճյուղերը՝

1. Թեթեւ արդյունաբերություն
- տեքստիլ
- տեքստիլ սարքավորումներ
- արհեստական կաշի
- բրեզենտ

2. Արդյունաբերություն
- փոքր հիդրոէլեկտրակայաններ
- հողմային կայաններ
- գ ռ պատճենահանման մեքենաներ
- հաշվիչ մեքենաներ
- փոքր հեռախոսակայաններ
- փաթեթավորման համակարգեր
- սարքավորումներ սննդի և արդյունաբերական ապրանքների համար
- հումքի վերամշակման սարքավորումներ
- ապակու արտադրության սարքավորումներ
- փոքր չափերի գործարաններ
- մետաղյա, ապակյա և պլաստմասսայե տարաների արտադրության փոքր գործարաններ
- պաղպաղակի արտադրության սարքավորումներ
- երշիկեղենի, պանրի, կաթի, ձեթի, յուղի, կարագի և օճառի արտադրության սարքավորումներ
- խանութների և գրասենյակի կահույք
- գինեգործական դետալներ
- հրուշակեղենային սարքավորումներ

3. Սննդամթերք
- երշիկեղեն
- գարեջուր և ոչ ալկոհոլային խմիչքներ
- օղի
- ծխախոտ (HB, Marlboro և այլն)
- պահածոներ խոզի, տավարի մսից
- ձկան պահածոներ
- հրուշակեղեն
- ալյուր
- կաթի փոշի, խտացրած կաթ
- հավի միս
- կարագ, յուղ, ձեթ, պանիր

Ցուցահանդեսի կազմակ[illegible] իր մեծ աջակցությունն են բերել Դրեզդենի Առեւտր[illegible]կան պալատը, տեխնիկական օգնության ընկերությ[illegible] TM ֆիրման: Ցուցահանդեսը կկայանա ՀՀ Առեւտրա[illegible]ան պալատի Բիզնես կենտրոնում:

Հասցեն [illegible]ղեսության 39,
ՀՀ Առեւտրա[illegible]րբերական պալատ
հեռ. 56-4[illegible]5-51-94, 56-54-38:

INTERCOLLEGE

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՈՒՍԱՆԵԼ
ԿԻՊՐՈՍՈՒՄ.

ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
(16-ԻՑ ԲԱՐՁՐ ՏԱՐԻՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐ)
ՄԻՋԵՐԿՐԱԾՈՎՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑ
(12-16 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ)
ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ
(6-12 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ)

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ
ԱՐՏԱԳՆԱ-ԲԻԶՆԵՍ
(ՕՖՇՈՐԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆԵՐԻ ԲԱՑՈՒՄ)

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ԿՕԳՆԻ ԴԱՌՆԱԼ ԱՆՇԱՐԺ ԿԱՅՔԻ ՏԵՐ (ԲՆԱԿԱՐԱՆ, ՏՈՒՆ, ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆ, ՌԵՍՏՈՐԱՆ, ԲԱՐ, ԽԱՆՈՒԹ ԵՎ ԱՅԼՆ)
ԿԻՊՐՈՍ ՏԱՐԱԾՎԱՐԺԻԿ ԿԿԱՐԻ ՀԱՆՐԱՀԱՅՏ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ:

ՖԻՐՄԱՆ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԻՊՐՈՍ, ԻՐԱՆ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՎ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ՈՒ ԱՍԻԱՅԻ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ:

ՄԵՐ ՀԱՍՑԵՆ. ՍՊԸ «ԳԱՌՆԻ-32», ԵՐԵՎԱՆ, «ԱՆԻ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ, 326 ՍԵՆՅԱԿ: ՀԵՌ. 56-32-36, 59-43-26:

ԱՐՄԻՆԴ
ԿԵՆՏՐՈՆԸ

Հրավիրում է
հնգօրյա ճանապարհորդության դեպի Հնդկաստանի մայրաքաղաք:

ԵՐԵՎԱՆ - ԴԵԼԻ - ԵՐԵՎԱՆ

Չվերթական ուղիղ չվերթը կկայանա սեպտեմբերի 16-ին

«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ս.
Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-79

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
ՀՈՂԱՄԱՍ-ԱՅԳԻ
500 մ² տարածությամբ
Ձորաղբյուրի 2-րդ գանգվածում:
Զանգահարել 58-18-41 հեռախոսահամարով:

5-սենյականոց բնակարան (95 մ²), վերնահարկով (45 մ²) Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), 4 հարկանի քարե շենքում: Ընդհանուր մակերեսը 140 մ²:
Հեռ. 58-18-41, 34-25-86:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԿԱՄ ՓՈԽԱՆԱԿՎՈՒՄ Է
սեփականացված խանութ (120մ²):
Հասցեն՝ Դավիթ Բեկ փող.:
Հեռ. 531773, 531017

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ ԵՄ
Կոմիտասի պող. քարե շենքում գտնվող 3 սենյականոց բնակարանս 2-ի եւ 1-ի հետ:
Զանգահարել 250159

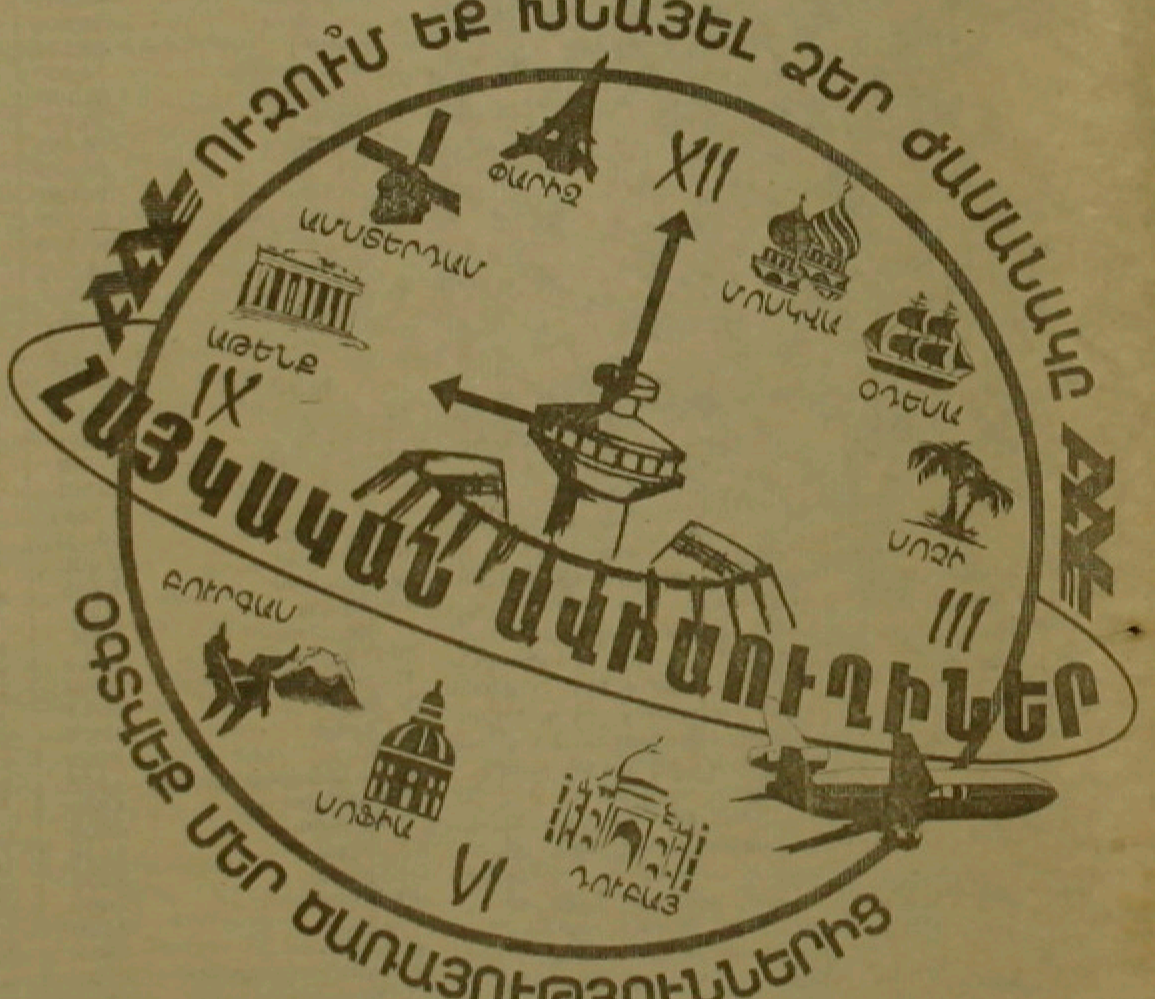

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
20-60 օրական հավի ճտեր:
Զանգահարել 643054

Լույս է տեսել
ՍՓՅՈՒՌ
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ
կողմից հրատարակվող
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻ
1995 թ. № 2 թողարկումը

A STYLE

Տեղեկագիրը կարելի է ձեռք բերել բերքի կրպակներից կամ «ՍՓՅՈՒՌ» տեղեկատուից:
Փավստոս Բուզանդի 1/3,
☎ 58 91 67, 58 13 51

ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏ ՈՐՈՇԻՉՈՎ
ՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ ԱՊԱՐԱՏ

ՊՐՈՏՈՆ

ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԼ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

◆ կորոշի եւ կհուշի Ձեզ զանգահարողի հեռախոսահամարը, ինչպես նաեւ կհիշի Ձեզ նախկինում զանգահարած 67 հեռախոսահամարները եւ կվերարտադրի դիսպլեյի վրա.
◆ կօգնի Ձեզ զանգահարել ժամանակավորապես զբաղված հեռախոսահամարներով եւ կհայտնի երբ կապ կլինի (ավտոմատ զանգում).
◆ կհիշի եւ կհավաքի խաղաքային կոդերում Ձեզ անհրաժեշտ 40 համարներից ցանկացածը ընդմիջումներով եւ մի շարք այլ ֆունկցիաներ:

Սնուցումը միայն հեռախոսային գծից:
Ապարատը նորմալ աշխատում է նաեւ Երեւանի հեռախոսային գծերում:
Գինը պայմանագրային, հնարավոր է զեղչ:
Հեռ. 63-76-45, 63-02-40

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1935. Տպաքանակը 7000. Ստորագրված է տպագրության 5. 09. 1995. Գինը 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@